

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LX Nr. 26

KETVIRTADIENIS, SPALIO-OCTOBER 18, 1979

KAINA 25 c.

KASDIEN

NEBUS NUOSTABU ŽIŪRI IR STEBISI MAINOSI RŪBAS NEI SALIAMONO KELNĖS

Nė truputį nebus nuostabu, jeigu ateinančios kartos šių dienų pasaulį pavadinis maniakų pasauliu. Ginkluojasi. Kur tik pasiklausysi, diskutuoja, komentuoja apie ginklų, visokių bombų, karo lėktuvų arsenalus. Nekalbant apie didžiulius, netgi ir mažosios eikvojasi, kad tik turėjus daugiau ginklų.

Na, ir kam visa tai! Tik jau ne vidaus tvarkos palaikymui! Karo atvejui, grasinimui silpnėms valstybėms, dominavimui jų politikos, ekonomikos, prievartinio paklusnumo.

Reakcinės kapitalo šalys teisina, kad apsiginklavimas iki dantų reikalingas taikai palaikyti. Ar čia yra nors kiek logikos?

Štai, Tarybų Sąjungos pasiūlymu prasidėjo SALT sutarčių epocha. Pirmą sutartį buvo pirmas žingsnis nors šiek tiek liautis ginkluotis. Susitarta dėl antros sutarties, žengiančios didesnę žingsnį. Vašingtone kilo didžiausias liarmas, reakcinės jėgos užsuko visą savo spaudą, politikierius, radiją ir televiziją gultu šaukti prieš sutartį.

Taika mylinti žmonija, tautos, žiūri ir stebisi, kad tokioje civilizuotoje šalyje, vienoje iš galingiausių pasaulyje, toks pašėlimas, užsišpyrimas nei per jotą nuo ginklavimosi.

Amerikos liaudis to nenori, bet kai buržuazinės demokratijos balne sėdi didžiojo kapitalo ir korporacijų interesai, liaudies balsas kurčias, kol išseks kantrybė.

Buvo laikai, kai didžiūnai, pasitelkę kariuomenes, policiją, saugumus, žmonių kantrybę galėdavo tam tikrą laiką valdyti, bet tie laikai praėjo. Neteikę kantrybės žmonės nebesuvaldomi.

Netekusios kantrybės tautos siekia nepriklausomybės, nepasiduoda, spūda prieš kolonistus ir jų sąjungininkus imperialistus, visokių neokolonistus.

Paimkime Kubos liudį; netekusi kantrybės nuvertė Batistos režimą, nikaragvajiečiai išvijo diktatorių Somozą, etiopiečiai imperatorių Haile Selassie, angoliečiai portugalus ir t. t.

Margo svieto mainosi rūbas ir, vulgariškai sakant, raudonėja.

Kiekviena gyvybė prieš smertį griebiasi šiaudų, nori gyventi. Taip ir užkietėjusios reakcijos šulai su savo politikieriais "vanagais," atstovaujantiems buržuazinės demokratijos balne sėdintiems didžiojo kapitalo ir korporacijų interesams, nepaiso prie ko jų politika žmoniją gali privesti.

TRUMPAI

OCT 19 1979

VYTAUTAS ZENKEVIČIUS JT ASAMBLĖJOJE

— Illinois valstijai iš loterijos biznio niekas neišeina. Gub. Thompson mano, gal teks šį biznį uždaryti. Praeitais fiskaliais metais tepadarė vos \$28 milijonus pelno.

— Prez. Carteris sutiko, kad Vašingtone būtų įkurtas memorialinis muziejus atminimui nacių nužudytų 6 milijonų žydų ir 5 milijonų kitų tautų žmonių. Valdžia muziejaus įkūrimui duos \$1 milijoną, o nuo \$40 iki \$50 milijonų sukels rinkliavomis.

— Amtrak keleivinių traukinių jau ir taip mažai, o atstovų butas nutarė sumažinti dar 6 traukiniais. Iš Čikagos nebekursuos į Seattle, St. Petersburgą ir Houston miestus.

— Mičigano universiteto tyrinėjimo duomenimis, smarkiai krinta vartotojų pasitikėjimas krašto ekonomika. Pranašauja, kad ateinančių pavasarį žmonės pirks daug mažiau, negu perka dabar.

— Rašant šią žinią, aukso uncija jau \$400. Ypač auksą griebia arabai naftininkai, doleriu jau beveik visiškai nebesipatikinti.

— Tarp negrų ir žydų praraja darosi vis platesnė. Sionistams užsukus, kad Izraelio premjeras Begin nepriimtų čikagiečių negrų vadovo Jesse Jackson, negrų pasipiktinimas žydais padidėjo kaip ant mielių.

— Jordanas ir Kuba susitarė užmegzti diplomatinis santykius. Susitarimas vyko Havanos konferencijos metu. Konferencijoje dalyvavo ir Jordanas.

— Kuveitas griežtai atsisako dėtis į karinį bloką Persijos įlankos regione. Užsienio reikalų ministras Salem Al-Sabah pažymėjo, kad toks blokas Persijos įlankos regione pridarys tik žalos.

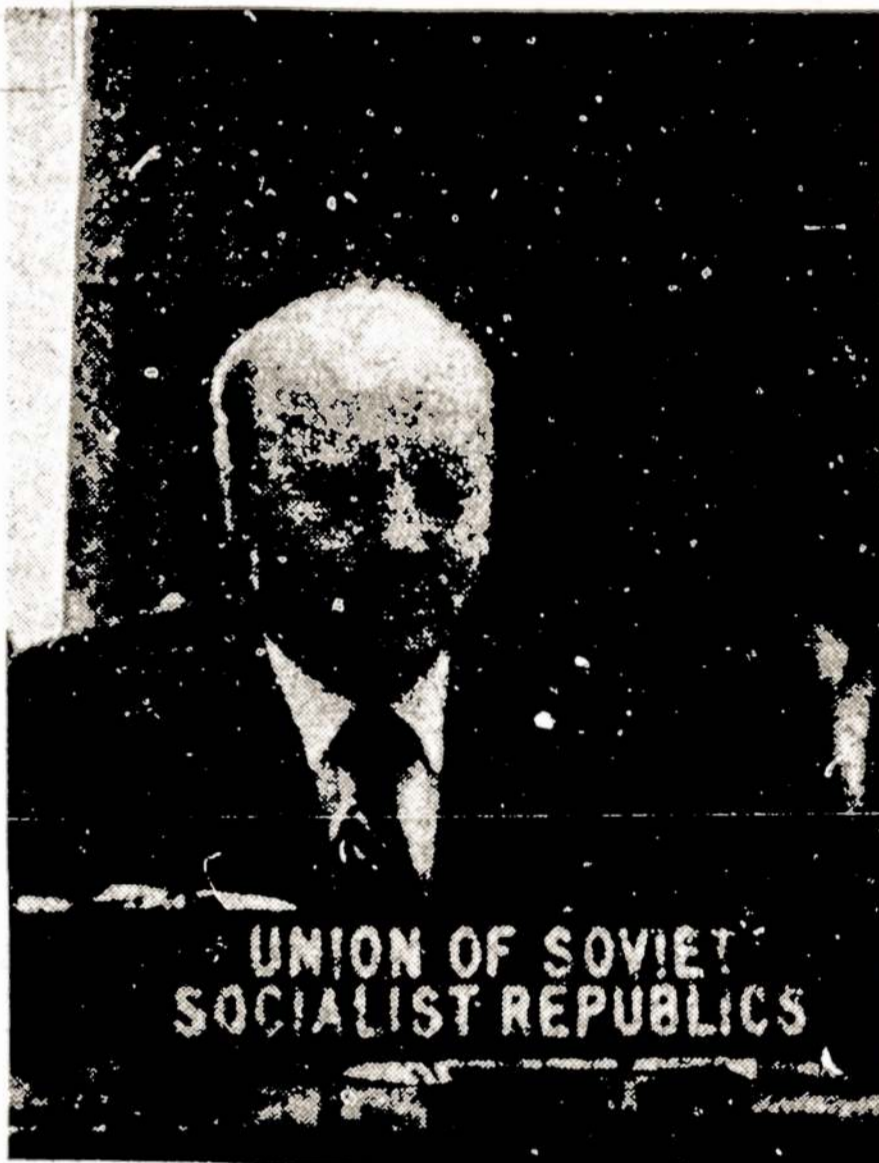
Bet keisčiausia yra, kad ir visokiausi "pašlemėkai," politiniai semianalfabetai, politbiznieriai, ir jie visomis jėgomis pučia į anų dūdas, tarytum ir jiems galas, kai žmonės neteks kantrybės. Netgi ir mūsų lietuviškieji reakcininkai nacionalistai, jie irgi visu chorą dainuoja reakcinių jėgų ansamblyje.

Jie irgi, bile kokiam pasaulio kampe liaudis pradeda bruzdėti—komunistai, komunistai, komunistai viską daro!

Kaip mes bekalbėsime, Vašingtonui nesiseka. Recesija, infliacija, doleris eina velniop, užsienio politikoje suklupimas po suklupimo. Už visas nesekmes atpirkimo ožiu nori padaryti prez. Carterį. Būk jis už viską kaltas, neturi lyderio gabumų ir p.

Nei prez. Carteris, nei Saliamono kelnės, kurios reikalui esant pačios atsisegdavo, nieko negali padaryti, kai administracija ir kongresas liaudies interesus turi padėję į šalį.

S. J. Jokubka

Kaip žinia, rugsėjo 18 d., Niujorke pradėjo savo darbą 34-oji Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesija. Jos darbe dalyvauja daugiau kaip pusantro šimto valstybių narių delegacijos, tame tarpe ir TSRS.

Tarybinės delegacijos sudėtyje yra ir visiems mums gerai pažįstamas Tarybų Lietuvos užsienio reikalų ministras Vytautas Zenkevičius. Tikimės, jis ras laiko ir progą atvykti ir į Čikagą.

Vytautas Zenkevičius nebe pirmą kartą šiose atsakingose tarybinės delegacijos sudėtyje Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijose. Beveik kasmet jis su tarybine delegacija atvyksta į Niujorką ir beveik nebuvo tų metų, kad neatsilankytų į Čikagą pasimatyti su savo pažįstamais, nežiūrint kaip jam laiko yra striuka.

Numatoma, kad šiemet sesijos darbas užtruks iki kalėdinių atostogų. Linkime Vytautui Zenkevičiui sėkmės sunkiame Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijos darbe.

Tarptautinėmis temomis

NUOSTOLIS JAV

Teko susipažinti su informacija apie tarptautinį prekybos seminarą San Franciske. Amerikos verslininkai nepatenkinti Vašingtono administracijos politika, trukdančia plėtoti prekybą su socialistinėmis šalimis. Labiausiai pastebimas Amerikos verslininkų nepasitenkinimas, kad Jungtinių Valstijų užsienio prekybos reikalai siejami su kišimusi į kitų valstybių vidaus reikalus, ypač panaudojant sufabrikuotą mitą, vadinamą "žmogaus teisių gynimo" vardu.

Kaip žinoma, prekyboje su Tarybų Sąjunga ir kitomis socialistinėmis šalimis Vašingtonas kol kas tebesiremia šiuo prasimanymu. Tebeveikia 1974 metų gruodžio mėnesį priimtas įstatymas, ribojantis prekybinių ryšių su Tarybų Sąjunga vystymą, atsižvelgiant į vadinamąsias "žmogaus teises." JAV kongreso priimtame prekybos įstatyme Tarybų Sąjunga "suteikiamas" palankaus režimo statusas su sąlyga, jeigu Amerika galės reguliuoti jos vidaus reikalą—TSRS piliečių išvažiavimą į užsienį. Savaiame suprantama, kad nė viena save gerbianči valstybė neleis kištis į jos

vidaus reikalus, kokiais prasimanymais ar pretekstais tas kišimasis bebūtų grįstas. Taip daro ir Tarybų Sąjunga, ir kitos socialistinės šalys. Manau, kad taip elgtusi ir pačios Jungtinės Amerikos Valstijos. Žymus JAV verslininkas D. Kendalas tada pareiškė: "Tarybų Sąjungos atsisakymas vykdyti sąlygas, kongreso patvirtintas prekybos įstatyme, yra ne tik pateisinamas, bet ir vienintelis teisingas—jos yra įžeidžiančios." Užtat visiškai suprantamas Amerikos verslininkų pasipiktinimas tuo, kad Vašingtonas, siekdamas tarptautiniuose santykiuose politinių tikslų, naudojami prekyba.

Amerikos verslininkų pastangos įtikinti vyriausybę, kad ji atšauktų diskriminacines priemones prekyboje su socialistinėmis šalimis, atitinka ne tik jų prekybinius, bet ir nacionalinius Amerikos interesus. Dėl diskriminacijos prekyboje su socialistinėmis šalimis Jungtinių Valstijų verslininkai neteko labai vertingų ir brangių užsakymų. Socialistinės valstybės, tarp jų ir

Tęsiama 2 pusl.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Vis daugiau balsų už trečią partiją

Pažangiuose liaudies sambūriuose seniai keliamas klausimas, kad vertinai reikalinga masinė politinė trečia partija, kuri atstovautų darbo liaudies socialiniams ir ekonominiams interesams. Kaip praktika rodo, demokratai ar respublikonai laimi rinkimus, esti vienas ir tas pats. Telaimi tik didžiųjų korporacijų ir monopolijų grupuotės, o liaudis kaip buvo, taip ir pasilieka be savo atstovybės kaip kongrese, taip ir valdžioje. Iš iliuzijų, kad vienos ar antros partijos politikierius laimėjęs rinkimus už "darbininkų balsus" atsilygins, niekas neišėina. Per rinkiminę kampaniją duoti pažadai pasilieka ant vandens rašytais pažadais.

Didžiųjų profsąjungų vadai tai irgi mato. Pavyzdžiui, automobilių pramonės darbininkų profsąjungos prez. Douglas Frazer, arba ir mašinistų William Winpisinger, atvirai pareiškia, kad abi didžiosios partijos—Demokratų ir Respublikonų—nėra darbo liaudies partijos. Bet kaip daugumas profsąjungų biurokratų, taip ir jie vis dar puoselėja viltį, kad per Demokratų partiją visgi gal galima būtų praktišti vieną kitą į kongresą ar į valdžią savą, darbininkų, kandidatą, ar kokį liberališkesnį žmogų.

Sveikiau galvojančiu pasirodė Kalifornijos AFL-CIO vadovas John F. Henning, 1.7 milijono darbininkų atstovaujančios Darbo Federacijos sekretorius. Rugsėjo 6 dieną įvykusiame AFL-CIO 27 profsąjungų vadovų susirinkime jis iškėlė mintį, jog profsąjungos turi rimtai susirūpinti įkūrimu Darbo partijos. John F. Henning įrodė, kad 1976 metais darbininkų balsai atiduoti už Demokratų partijos kandidatų pažadus nuėjo niekais.

Kad darbo liaudis turi sulaužyti didžiųjų partijų politinę sistemą, kad turi nuo jų atsiriboti, Mičigano demokratų kongresmanas John Conyers iškėlė mintį elektros darbininkų suvažiavime ir jo iškelta mintis buvo pasitikta griausmingais aplodismentais.

Už trečią masinę politinę darbo liaudies partijos įkūrimą girdisi ir daugiau balsų.

Po Nikaragvos atėjo eilė El Salvadorui

Netgi didžiojoje spaudoje kyla nuotaikos, kad po Nikaragvos atėjo eilė El Salvadorui, nes 4.2 milijonų gyventojų šalyje liaudies skurdas ir fašistinis teroras nė truputį nemažesnis už skurdą ir terorą buvusio diktatoriaus Anastasio Somozos Nikaragvoje.

Išties, kai Nikaragvoje Somozų šeima turėjo susigriebusi beveik visą kraštą dirbamą žemę, taip El Salvadore 78 procentai dirbamos žemės priklausė dešimčiai procentų gyventojų. Tuo tarpu netoli milijonas sansalvadoriečių iš viso neturi nė plotelių pupelėms pasisodinti. Arba štai, mažųjų ir bežemių pajamų vidurkis vos 60 centų per dieną. Kavos plantacijose nurašius kavą, bežemiai per metus turi būti bedarbiais po aštuonius ar devynius mėnesius.

Miesteliuose ir šiaip periferijoje, kur beveik perdėm varguomenė, 80 procentų gyvena ne trobose, o pasibaisėtinoje lūšnose. Iš keturių tų lūšnų tik vienai prieinamas gerti švarus vanduo. Pusbadžio gyvenimo ir užsikrečiamų ligų atžvilgiu El Salvadoras nė kiek neatsilikęs nuo biedniausių pasaulio šalių kaip Haiti ir Bengladeša. Iš 100 gimusių vaikų 10 miršta kūdikystės dienomis, o kurie lieka gyventi, 73 procentai auga pusalkaniai, vienas iš penkių badauja.

El Salvadorą valdo garsiosios "Dvylika šeimų," pasitelkusios turčius su militaristais ir prezidentu pulkininku Carlos Humberto Romero. Fašistinėms ginkluotoms grupuotėms, pasivadavusioms "Baltoji Ranka" duota neribota laisvė nelegaliai dorotis su kiek pažangesniais. Nepaiso dorotis ir su dvasininkais, nepakenčiančiais liaudies skurdo bei militarinio režimo. Arkivyskupas Oscar Arnulfo Romero už tai, kad jis savo laiką pakritikavo militarinį režimą, apšaukė komunistu. Nuo 1977 metų iš pasalų nužudė 9 kunigus, virš 30 ištrėmė ir nemaža laiko areštavė. O kiek pasauliečių yra nužudę ir tebežudo! Ypač daug pažangesnių dingsta be žinios. Fašistinio prez. Romero valdžia aiškina, kad jie pabėgę į Kubą ir ruošiasi nuversti valdžią.

Southern Illinois universiteto profesorius Richard Millett nejuokais sako, jog "El Salvadoras yra parako statinė" Centralinėje Amerikoje.

(Atkelta iš pirmo puslapio)

Tarybų šalis, užsakymus, dėl kurių buvo tartasi su Amerika, perorientavo į kitas išsivysčiusias kapitalistines valstybes, ypač Vakarų Europoje. Todėl, kaip apskaičiavo pačių Jungtinių Valstijų prekybos ministerija, diskriminacija prekyboje su socialistinėmis valstybėmis tik per vienerius metus atnešė Amerikai apie 10 milijardų dolerių nuostolių. Savaiame suprantama, kokiam tai didelė suma JAV, kurių ekonomika

pergyvena vis gilėjančią krizę.

Zodžiu, "kryžiaus žygis," kurio ėmėsi Vašingtono administracija socialistinių šalių atžvilgiu, remdamasi išsigalvotu "žmogaus teisių gynimo" mitu, pakenkė nacionaliniams amerikiečių interesams. Užtat Amerikos verslininkų pastangos įkalbėti vyriausybę, kad ši atsisakytų diskriminacijos politikos prekyboje su socialistinėmis šalimis, yra svarbus dalykas ir patiems amerikiečiams.

Apolinaras Stakėvičius

Ar prašė A. Gureckas nepripažinti rezultatu? . .

Kaip nesunku suprasti, Vilnių liepos mėnesį buvo užplūdę užsieniečiai. Ne tik turistai, kurių kasmet į Lietuvos sostinę dabar užsuka daugiau kaip 30 tūkstančių, ne tik užsienio delegacijos, apie kurias nuolatos praneša mus pasiekiantys laikraščiai. Ir ne vien įprastiniai muzikantai, įvairūs atlikėjai, atvykstantys iš daugelio užsienio kraštų koncertuoti Vilniaus ir Kauno publikai—tie Lietuvos svečiai, apie kuriuos sužinome iš "Tiesos" skelbimų skyrelio "Koncertai" arba iš "Literatūros ir meno" pranešimų "Nuo—iki šeštadienio." Liepos mėnesį, vidurvasaryje, tų svečių su koncertais netgi mažiau, nes, kaip žinia, tai—atostogų metas; tiesa, kaip galime spręsti, dabar ir vasarą koncertinis sezonas Lietuvoje nesiliauja, nors jis ir negali būti toks intensyvus.

Tačiau, kaip sužinome iš mus pasiekusių Lietuvos laikraščių, iš gaunamų informacijų, praėjusią vasarą Vilnius iš tikro turėjo daug rimtų įdomių svečių. Pavyzdžiui, kad ir užsienio kraštų karo specialistus, atvykusius stebėti "Nemuno" karo pratybų. O tuo pat metu Lietuvos sostinės gyventojai galėjo matyti daugelio kitų valstybių svečių, atvažiuosius į Vilnių dalyvauti Tarybų Sąjungos tautų spartakidos, savo pobūdžiu ir mastais primenančios olimpiadą, varžybose. Atvyko pats Tarptautinės krepšinio federacijos (FIBA) prezidentas iš Filipinų—ponas Pujatu II. Darbavosi krepšinio teisėjai iš JAV, Anglijos, Australijos, Japonijos, Čekoslovakijos, Lenkijos ir kitų šalių. Rungtyniavo Prancūzijos, Čekoslovakijos, Jugoslavijos, Lenkijos krepšinio rinktinės, kurių oficialiomis varžovėmis buvo Tarybų Sąjungos respublikų nacionalinės rinktinės—Gruzija, Baltarusija, Tadžikija ir visos kitos. Žodžiu, vyko plačiausias tarptautinis įvairiausių pasaulio tautų bendravimas Vilniaus sporto salėse—toks, kokio dar neturėjo Lietuva, įskaitant ir prieškarinį 1939 m. Europos čempionatą Kaune.

Mums ypač įdomu, jog į Vilnių, į šias varžybas rado reikalingu atvykti, jose dalyvauti olimpinėms žaidynėms besiruošiančios Jungtinių Amerikos Valstijų vyrų ir moterų rinktinės. Mūsų turistai, lankęsi tuo metu Vilniuje, matė vaikščiojančius po senamiestį jaunus, aukštus amerikiečius, tarp kurių nemaža buvo negrų.

Vilniečiams užsienio svečias, netgi ir toks, yra ne naujiena, jo jis nestebina, net jeigu toks "egzotiškas," kaip Amerikos juodaodis sportininkas. Amerikos krepšinio rinktinė jau ir anksčiau yra žaidusi Vilniaus sporto rūmuose, čia svečiavosi ir kitų sporto šakų atstovai iš JAV. Tačiau šitokios viešnagės ir tokios rungtyinės labai specifiskai, ypatingai rūpi kai kuriems čia, Čikagoje, ir kitur Amerikoje gyvenantiems lietuvių pabėgėliams, vis "vaduojantiems" Lietuvą. Jie mat įsitikinę, jog kiekvienas oficialus sportinis susitikimas tarp JAV ir Tarybų Lietuvos komandų yra baisus smūgis "nepripažinimo" politikai, kurios negyvenimiškumo ir negyvybingumo jie naiviai nesupranta. Prisiminate, kaip jauni ir seni "vadavimo" veikėjai lakstė į Vašingtoną, norėdami sutrukdyti San Francisko simfoninio orkestro gastroles Lietuvoje arba bent gauti

jų oficialaus "nepripažinimo" garantijų? Ir kas iš to išėjo? Lietuvoje po to koncertavo visa eilė JAV atlikėjų, žinomų muzikantų ir kolektyvų, ir koncertavo be jokių išlygų—Tarybų Lietuvoje. Ir ką jau ten bepribėgiosi, kai taip aiškiai pasisuko reikalai, kai kitaip ir būti negalėjo. Bet juk nepakeisi antitarybinių pabėgėlių prigimties—jie niekaip nesugeba iš istorijos pasimokyti, į realybę pažvelgti. Tad ir bėgioja veltui "nepripažinimo" ieškoti, tikėdamiesi nuo oficialaus kultūrinio bendradarbiavimo atkalbėti.

O čia "nepripažinimo" siena dar labiau griūva, aižėja: į Ameriką atvyksta valstybių kultūros mainų pagrindu S. Sondeckio vadovaujamas valstybinis profesionalus styginis orkestras, kuris vadinasi Lietuvos vardu. Niekada amerikiečių pripažinta—iki Tarybų valdžios atkūrimo—Lietuva nė nesvajoję apie tokią tautinę kultūros misiją. Ir "Akiračiai" pripažino Tarybų Lietuvos atlikėjų aukštą lygį.

Reikėjo kažkam į departamentus bėginėti, kad "nepripažintu" šio kolektyvo viešnagės, kad nebūtų ji tvarkoma tarptautinių ir tarpvalstybinių koncertų lygiu. Nebeišėjo . . . Parašino vieną kitą kvailystę dėl viešnagės programos ir vaikiškai sugalvojamų rusų "trukdymų" redaktoriai, ir nutilo . . .

O dabar štai sporto istorijoje įrašytos dar vienerios rungtyinės: Lietuvos TSR—JAV. Ketverios jau buvo anksčiau įregistruotos, vienerias iš jų prieš "krepšinio karalius" laimėjo Tarybų Lietuvos rinktinė. Ir čia ne juokas veiksniams, ne koncertinė orkestro išvyka į Vilnių, ją gali traktuoti dabar, be politikos, nuolaidžiai, užmiršę bėgiojimą dėl "nepripažinimo" vykstantį ir Vilnių simfoniniam amerikiečių orkestrui, čia jau aiškiai faktas, fiksuojantis dviejų valstybinių partnerių oficialų susitikimą: LTSR—JAV! Ir dar ne bet kur, o "nepripažintoje" Tarybų Lietuvoje! Taigi esama čia jau visiško "nepripažinimo" nepaisymo.

Nepastebėjau, ar kas bėgo į Vašingtono—įstaigas, kad šių rungtyinių rezultatas būtų neužskaitytas, nepripažintas, kad prie jo bent būtų, pavyzdžiui, "vaduoju" stiliumi prirašyta: "nepripažinti" JAV—"okupuota" Lietuva. O gal ir bėgiojo, tik per neapsižiūrėjimą niekas, net Martynas iš "Naujiečių," tarptautinio triukšmo nepakėlė?

Man atrodo, kad A. Gureckas tai būtina turėjo pasidarbuoti. Tai, berods, jei nesusipainiojau, jis—žinoma, ne vienas,—bėgo dėl tos nelaimingos San Francisko orkestro "avantiūros" gauti "patikinimų" dėl "nepripažinimo." Tai jis ir kitais kartais vis ieškojo paguodos: tokie ir tokie tarp JAV ir LTSR kontaktai, girdi, neplėtinai, o jei ir vyktų, tai be jokio ten "pripažinimo." Ir vis veltui. Štai, žiūrėk, Vilniuje JAV rinktinė žaidė ir su Latvijos TSR nacionaline rinktine, ir su Estijos TSR, ir su Ukrainos TSR—lygiai, kaip Jugoslavijos FSR komanda. Su visomis vienodai, lygiai—valstybiniu lygiu.

Tiesa, gal ir ne į departamentus galėjo skubėti A. Gureckas su kolegomis. Juk "liberalas" A. Gureckas labai "pamėgė" kitą Lietuvai, kaip ir visiems kitiems, "nepripažinti" rezultatu. Ir kaip žinia, "nepripažinti" rezultatu. Ir kaip žinia, "nepripažinti" rezultatu.

Per laukus žengia melioratorius

Prieš trisdešimt metų Panevėžyje buvo įkurta pirmoji respublikoje melioracijos mašinų stotis. Planingas žemių melioravimas į mūsų kaimą atėjo kartu su pirmaisiais masinės kolektyvizacijos žingsniais. Per praėjusius tris dešimtmečius nuo šio darbo pradžios Tarybų Lietuvos melioratoriai smarkiai pakeitė respublikos kraštovaizdį, įgalino ūkius kelis kartus padidinti žemės derlingumą, padėjo įgyvendinti reikšmingas socialines permainas. Partija nubrėžė daug naujų uždavinių ateičiai, ir melioratoriai juos ruošiasi sėkmingai įvykdyti. Apie tai pokalbyje su žurnalistu J. Bagdankiu mintimis dalijasi Lietuvos melioracijos stovybų valdybos viršininkas Aleksandras PETRONIS:

— Mano vaikystėje žodis „duona“ dažnai būdavo tariamas su sunkiu atodūsiu. Tėvai apie tą duoną ir didesnį jos kepalą nuolat svajojo ir sunkiai dėl jo dirbo. Deja, duonos dažnai stigo. Tai žino daugelis vidurinėsios kartos žmonių, kurių vaikystė mena buržuazinės santvarkos laikus. Didįjį Tėvynės karą, nelengvus pirmuosius pokario metus.

Nebūdamas tarp melioratorių naujokas, didžiuojuosi savo profesija ir labai džiaugiuosi, kad žemės tvarkytojų būrys taip išaugo. Dabar mūsų gretose maždaug 40 tūkstančių ekskavatorininkų, buldozerininkų, kultūrtechnikų, inžinierių, nemažai mokslininkų. Tai didelė jėga, ypač kai ji gerai aprūpinta puikia tėvynine technika, sakyčiau, pačia galingiausia.

Melioratorius žino, kad jo pėdsakas žemei neša gerį. Metus padirbėjęs atsigręžti atgalios ir matai: prisidėjo apie 120 tūkstančių hektarų nudrenuotų, sukultūrintų laukų. Žiūrėk, kur buvę kemsynai—akimi neaprepiamos gražiausios ganyklos. O kiek naujų kelių, tiltų, vandens kėlimo stočių kasmet pastatom!

Vargu ar melioratorius šiandien tiek padarytų, kad ir su ta technika, jei jo taip nelauktų žmonės, netartų nuoširdaus padėkos žodžio, nepagerbtų. Juk mūsų pirmtakus buržuazinėje Lietuvoje, galima sakyti, iš gyvenimo išstumtus žmones, dvarponiai ir buožės žeminčiai vadino žimogorais. Tie amžinai purve ir balose įklime žmonės sunkiausiai dirbdavo ir mažiausiai uždirbdavo. Mūsų melioratoriai ne taip gyvena. Turime daug puikių kultūros namų, gerų butų ir bendrabučių, naudojames kitais patogumais, nors ne vieno gyvenimas ir nėra sėslus. Rūpestį savo gerove jaučia kiekvienas, ir jei ko stokojame šiandien, žinome, kad tai turėsime rytoj. Visoje šalyje įvesta valstybinė šventė—Melioratoriaus diena, kurią kasmet iškilmingai pažymi plati visuomenė. Daug kur keliavau, nemažai skaitau, bet apie tokią pagarbą melioratoriui sveičiose šalyse negirdėjau.

Tarybų šalyje melioracijos darbų užmojis pats plačiausias. Sėkmingai įsikūniją sena Lietuvos valstiečio svajonė—turėti gražius ir derlingus laukus. Pirmajam milijonui hektarų nudrenuoti prireikė maždaug dvidešimtys metų, antrajam—tik aštuonerių. Dabar imamės dar sudėtingesnių darbų, daugiau žiūrime kokybę, bet melioracijos tempai tebėra spartūs. Tad nereikės ilgai laukti, kol baigsime

drenuoti ir trečiąjį—bemaž paskutinį milijoną hektarų. Na, o idėto darbo rezultatai jau dabar labai reikšmingi—tai pustrėčio kartos didesni javų derliai. Ūkiai, kurie sugeba geriau pasinaudoti melioracijos privalumais, net prastesniais metais gauna po 30-40 centnerių grūdų iš hektaro. Jei ne tie svarūs centneriai ir gražios kultūrinės ganyklos, apie dabartinį žemdirbystės ir gyvulininkystės lygį sunku būtų svajoti.

Su melioracijos žengimu į priekį sparčiai nyksta senieji mūsų kaimo vienkiemiai, žmonės isikuria naujose gyvenvietėse su visais buities patogumais. Akivaizdžiai nyksta skirtumai tarp miesto ir kaimo. Šį procesą spartina tai, kad už vienkiemių perkėlimą valstybė kaimo žmonėms jau išmokėjo apie 200 milijonų rublių.

Melioracijos darbai susiję ne tik su žemės ūkiu, bet ir visos gamtos pertvarkymu. Daug melioratoriai padarė sutramdydami Nemuno tėkmę, atliko sudėtingus darbus Kuršių nerijoje, pastatė uostus ir krantines Nidoje, Rusnėje, Drevernoje. Gelbstime pelkėjančius ežerus, reguliuojame ištisus vandens baseinų telkinius, statome dideles užtvankas ir drėkinimo sistemas. Protinas isikišimas į gamtą neišvengiamas ir atneša neabejotiną naudą. Melioratoriai, dirbdami gamtoje, patys labai vertina jos grožį, stengiasi jį išsaugoti. Be to, viską darome remdamiesi mokslu, atsižvelgiame ir į gamtos bičiulių patarimus.

Artėja dar vienerių įtempto darbo metų pabaiga. Stengiamės žemdirbiams laiku atiduoti 121 tūkstantį hektarų nudrenuotų laukų, įvykdyti kitas šių metų užduotis, taisome blogiau veikiančias sistemas. Respublikos melioratoriai turi ir skolų žemdirbiams, savų problemų. Dar nepatenkinamai veikia nepigiai kainavusios laukų lietinimo sistemos. Turime daug gerai dirbančių MSV kolektyvų, tačiau yra ir atsiliekančių, o juk planus įvykdyti turi visi.

Jau esame sukaupę nemažą patirtį kultūrinami laukus, ieškome naujų galimybių šiems darbams pagerinti. Melioratoriai kupini ryžto deramai prisidėti prie tolesnio respublikos žemės ūkių vystymo, jo gamybos intensyvinimo.

GIMTOJO KRAŠTO TAKAIS

Plungė

Nuo Šiaulių-Palangos plento atšaka į miestą tarsi pažymėta Didvyčių kolūkio šienainio bokštais, kurių kupolai atvažiuojantiems iš toli blizga iš kokio kelio švyturiai. Mieste, tuoj už geležinkelio pervažos, monumentalūs senjojo parko vartai, papuošti sustingusiomis XVI a. kartų figūromis ir tūpinčiomis meškomis. Bet neskubėkite į juos sukti. Parką apžiūrėsite eidami Čiurlionio takais. O pažinti su Plunge, kaip ir su kitais miestais, geriausia pradėti nuo centro—jis paprastai nulemia viso miesto architektūrinį vaizdą ir išpūdi. Plungės centre—apvali aikštė, kurion iš visų pusių subėga gatvės. Aikštės vidury—skverelis, kuriame tarp gėlių raudonio paminklas revoliucinio judėjimo dalyviui poetui Vladui Rekašui (1893-1920). Paminkla

1961 m. sukūrė skulptorius Leonas Žuklys ir architektas Bronius Paškevičius. Vladas Rekašius kilęs nuo Biržų, studijavo filosofiją Frankfurto universitete, Rygoje dirbo „Vilnius“ redakcijoje. Vėliau—Spalio revoliucijos įvykių Maskvoje dalyvis. 1918-1919 m. kovojo už Tarybų valdžią Lietuvoje, dirbo nelegalų partinį darbą Žemaitijoje. Plungėje jo iniciatyva 1919 m. išleistas nelegalus laikraštis „Zemaičių komunistas.“ Babruno gatvėje yra namas, kur tais metais gyveno V. Rekašius. 1920 m. kovo 12 d. netoli Plungės jį peršovė nacionalistinio budelio P. Plechavičiaus sėbrai, ir narsus revoliucionierius mirė. Palaidotas Plungėje. Gaila, beveik neišliko jo revoliucingų eilių. Rengtas poezijos rinkinys žuvo audringais 1918-1919 metais.

Iš aikštės patraukite Komunarų gatve. Jos gale rasite kulkų po medžiais palindusį medinį namelį, ant kurio pritrivinta memorialinė lenta rodo, jog čia 1901 m. gyveno dailininkas ir kompozitorius Mikalojus Konstantinas Čiurlionis ir rašytoja Sofija Čiurlionienė-Kymantaitė. Tai antrasis trumpas didžiojo menininko apsilankymas Plungėje, labai reikšmingas jo gyvenimas—Plungės bažnyčioje M.K. Čiurlionis 1909 m. sausio 1 d. susituokė su Sofija Kymantaitė. Neiškilo senosios medinės bažnytelės, kurioje vyko sutuoktuvų ceremonija. Tik varpinė, statyta 1850 m., tėra tų įvykių liudininkė. Gal jos varpas skambėjo jaunesiems. O name, kuris stovėjo bažnyčios pašonėje (deja, taip pat neiškilo, jo vietoje pastatytas kitas), prabėgo laimingiausios jų gyvenimo dienos.

Paėjėkime plungiškiais Čiurlionio takais prieš laiko srovę. Tiltu per Babruną užsukime į senąjį parką. Jo pakraštyje rasime dailius rūmus—1879 m. pseudorenesansinį architektūros paminklą. Dabar rūmuose—statybos technikumai, o 1888-1892 m. senjojo parko takais vaikščiojo M. K. Čiurlionis. Ne, ne į puošnius rūmus žingsniuodavo būsimas menininkas, bet į kuklią „muzikantinę,“ kurioje gyveno dvaro savininko kunigaikščio Mykolo Oginskio įsteigtos muzikos mokyklos klausytojai. Tarp jų buvo ir M. K. Čiurlionis, atvykęs čionai iš Druskininkų—tolimo džiukų krašto. Po ketverių mokymosi metų jis išvažiavo studijuoti į Varšuvos konservatorių, kad grįžtų į Plungę jau kaip subrendęs menininkas į savo laimingiausius, kūribingiausius metus. Trumpus metus... Jau 1911 metais Sofija Čiurlionienė liko našlė...

Apėjė Čiurlionio vietas, pasidarykime po naująją Plungę, prieš kelerius metus vos nepaveržusią iš Telšių žemaičių sostinės titulo. Plungė buvo paskelbta regiono centru, nes baimintasi, kad sparčiai augantiai pramonei Telšiuose neužteks vandens atsargų. Tada Plungėje ir buvo pastatyta didžiulė Dirbtinės odos gamykla, kuri pirmąją produkciją davė 1971 m. Išsiplėtė „Lino audiniai.“ Bet Telšiai „nesnaudė“—gerai paieškoję, po žeme rado didesnes nei Plungės vandens atsargas ir atsėmė sostinės titulą. Tačiau plungiškiai optimistai, nenusimena ir su žemaitišku užsispyrimu toliau stato, gražina savo miestą. Pradėjo veikti Šienainio bokštų gamybos ir montavimo trestas, kuris ne tik padeda žemdirbiams vystyti gyvulininkystę, bet ir gamina naujas detales kraštovaizdžiui—aukštus su saulėje spindinčiomis kepurėmis bokštus, kokius matėte prie įvažiavimo į

Plungę. Išaugo didžiausias Pabaltijės Grūdų produktų kombinatas, statomas tarpūkinis paukštynas. Kartu su pramone auga, tvarkosi miestas—pastatytas gyvenamasis rajonas, centre neseniai duris atvėrė nauji pasto, Tarybų rūmai. Argi kas prieš 40-50 metų galėjo pagalvoti, kad taip išsiplės Žemaitijos užkampio miestukas, kuriame veikė vienintelis Kučinsko-Pabedinskio akcinės bendrovės „Linų audinių“ fabrikėlis... Tuometinė Plungė garsėjo tik dailiomis žemaitiškomis klumpėmis, kurias skaptuodavo liaudies meistrai. Žemaičių klumpadarai neišnyko. Jie ištolulėjo, išmoko gaminti puikius medžio suvenyrus. Dabar Plungėje veikia „Minijos“ liaudies kūrybos gaminių įmonė, kurios dirbiniai populiarūs ne tik Lietuvoje, bet ir Kanadoje, Italijoje, Japonijoje, Danijoje. Įmonė paruošė suvenyrų iš medžio Maskvos olimpinų žaidynių dalyviams.

S. Klevaitis

Baisi bado ranka

— Mūsų planetoje kas antras žmogus—„trečiojo pasaulio“ valstietis—sočiai nepavalgo.

— Žemės ūkyje dirba 66 procentai pasaulio gyventojų. Apie 60 procentų žmonijos, maždaug 2 milijonai, yra absoliučiai nuskurdę: 24 procentai Lotynų Amerikoje, 57—Afrikoje, 66 procentai—Azijoje.

— Kasdien nuo bado miršta 12 tūkstančių žmonių.

— Iki šio šimtmečio pabaigos 200 milijonų vaikų, vyrų ir moterų žus dėl maisto stokos.

— Dešimt iš septyniolikos Tolumų Rytų šalių (940 milijonų gyventojų) negali užtikrinti gyventojams reikalingo kalorijų kiekio, būtino gyvybei palaikyti.

— Lotynų Amerikoje dešimtyje šalių iš 21 (236 milijonų gyventojų) maisto produktų yra nepakankamai.

— Rimčiausia padėtis šiuo metu Afrikoje. Šiame žemyne 403 milijonai gyventojų (1975 metų duomenys). Afrikos vyrų ir moterų gyvenimo trukmė trumpiausia pasaulyje—42 metai.

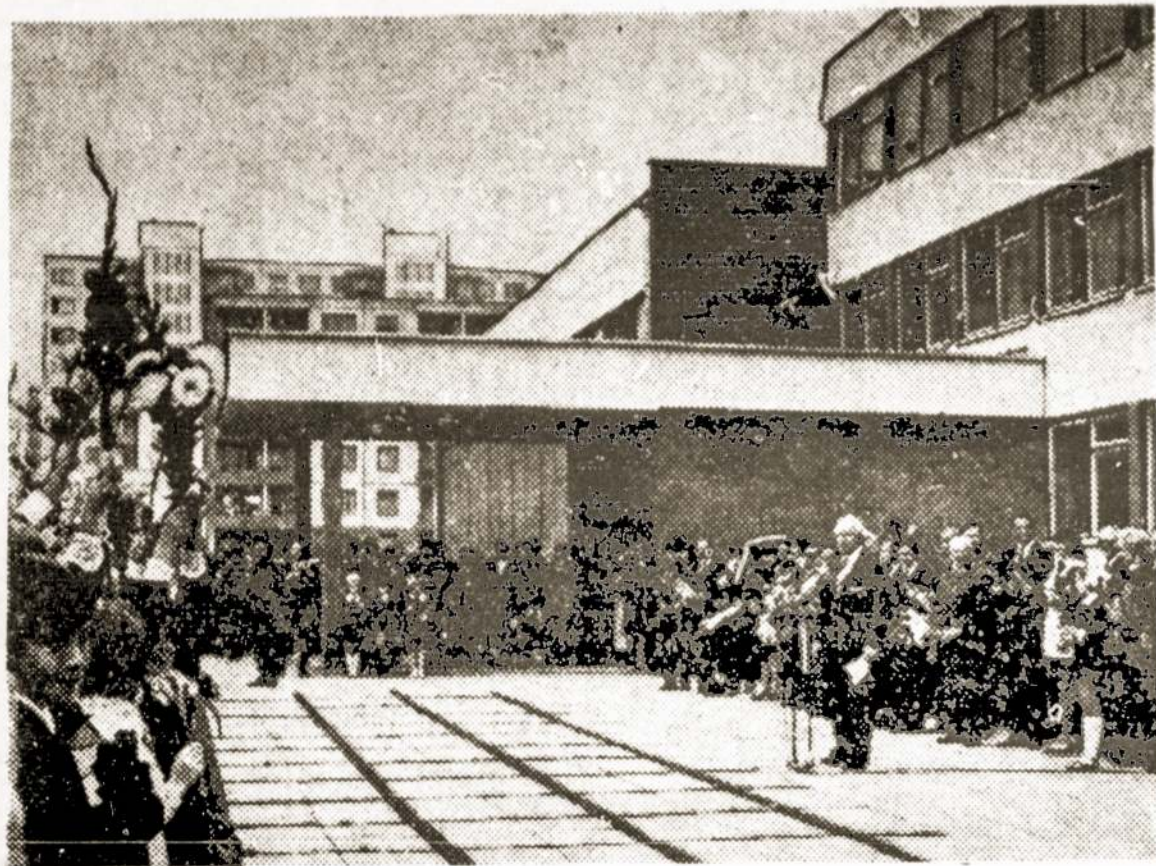
(Atkelta iš antro puslapio)

vos „draugą“—komunistine besivadinančią Kiniją. Kadais jis ir straipsnių paskelbė apie tai, kaip Kinijos Liaudies Respublika galinti jam padėti Lietuvą iš Tarybų „atkariauti.“ O dar šiemet, kai Amerikoje lankėsi KLR vicepremjeras Denas, A. Gureckas lino pas kažkokį jo tarnautoją aiškinti dėl... Lietuvos padėties. Ka jis ten išsiaiškino, negirdėjau, tik visai neaišku, ar tikrai tas tarnautojas turi kokių nors „idealistinių“ intencijų dėl Lietuvos ir ar žino, kur ji yra... Iš nevilties gali mūsų „vaduotojai“ ir pas patį velnią nubėgti, kad tik save paguostų. Vieni važinėjo „pagalbos“ į Taivanį, kiti dabar į Pekiną dairosi.

Bet jeigu A. Gureckas tikisi taip su antitarybininkų pagalba į Lietuvą sugrįžti, tai turėtų pradėti su kolegomis kruopščiai ruošti: organizuoti išeivijoje kultūrinę revoliuciją, sukurti maoistų partiją Vliko sudėtyje, įvesti buitįje ir kultūroje Pekino gyvenimo būdą, mąstyseną, tvarką, kad tautiečiai sužinotų, koks didelis tai džiaugsmas ir malonumas. Juk verta to imtis, jeigu Pekinas pažadės A. Gureckui išbraukti iš istorijos JAV—LTSR rungtynių rezultatus. K. Vilietis

SKAMBUTIS PAKVIETĖ Į KLASES

Rugsėjo 1 dieną Tarybų Lietuvos mokyklose prasidėjo naujieji mokslo metai. Respublikoje iš esmės įgyvendintas visuotinis vidurinis (vienuolikos metų) mokymas. Mokymo bazė toliau turtinama ir plečiama. Į šiais metais pastatytas naujas mokyklas atėjo 25 tūkstančiai moksleivių. 30-tūkstantinių mokytojų būrį papildė pustrėčio tūkstančio jaunų pedagogų.

Moksleiviai Lietuvoje dabar ne tik nemoka už mokslą, bet veltui gauna ir vadovėlius. Naujiesiems mokslo metams "Šviesos" leidykla jų išleido apie 3 milijonus egzempliorių.

Mariaus Baranausko nuotraukose matome 1284 vietų vidurinės mokyklos Baltupiuose atidarymo iškilmes ir šios mokyklos moksleivius su simboliniu rėmų raktu. Tokia pat mokykla šiemet iškilo ir kitame tebestatomame Vilniaus mikrorajone—Seškinėje. Anksčiau pastatytuose Tarybų Lietuvos sostinės gyvenamuosiuose rajonuose—Žirmūnuose, Lazdynuose, Viršuliškėse veikia po kelias, o Karoliniškėse—net penkios vidurinės mokyklos.

Ypač gausu turistų vasarą Gedimino aikštėje, prie Paveikslų galerijos.

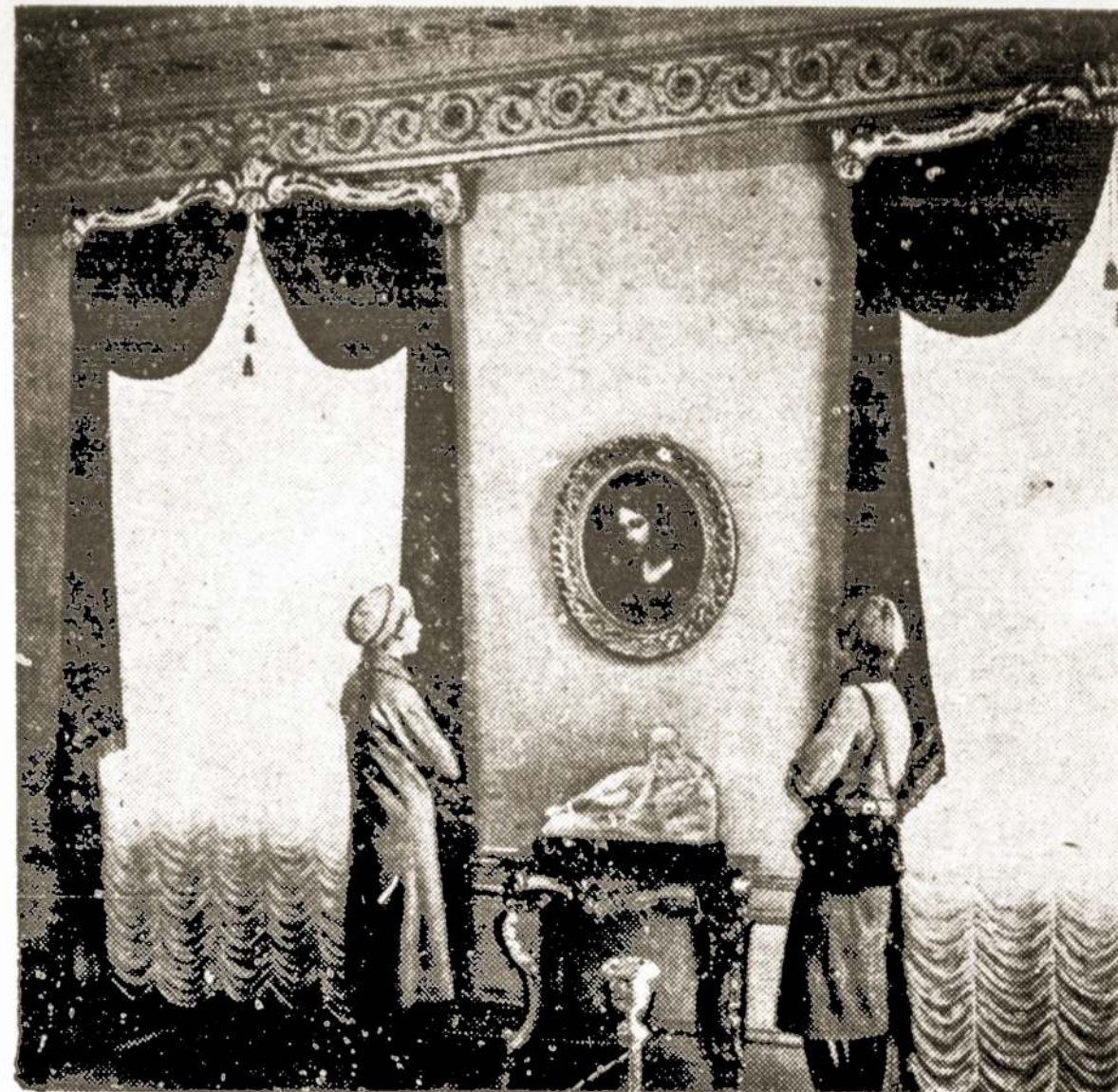
A. Palionio nuotr.

Daugiau kaip 900 absolventų
Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto Šiaulių vakarinio fakulteto dėstytojų kolektyvas, studentai, svečiai pažymėjo fakulteto įsikūrimo 20-metį.

Per tą laiką čia aukštojo mokslo diplomus gavo daugiau kaip 900 absolventų—tai beveik pusė dabar mieste dirbančių inžinierių.

Vertingi archeologų atradimai

BIRŽAI. Prie Širvenos ežero šiaurinio kranto, Astravoje, vyksta archeologiniai kasinėjimai. Septyniuose senovės kapuose jau pavyko rasti VII-X amžių namų apyvokos daiktų, papuošalų, ginklų. Šiuos radinius specialistai aukštai įvertino. Jie suteikė daug naujų žinių apie tų laikų žmonių gyvenimo būdą ir papročius.

Verkių rūmuose, kurie yra saugomi kaip architektūros paminklas, įkurtas Dailės muziejaus filialas. Ekspozicija atspindi Lietuvos XVI-XIX amžių interjero raidą.

NUOTRAUKOJE: baroko salėje.

A. PALIONIO nuotr.

Kauniečiai iškovojo antrą vietą

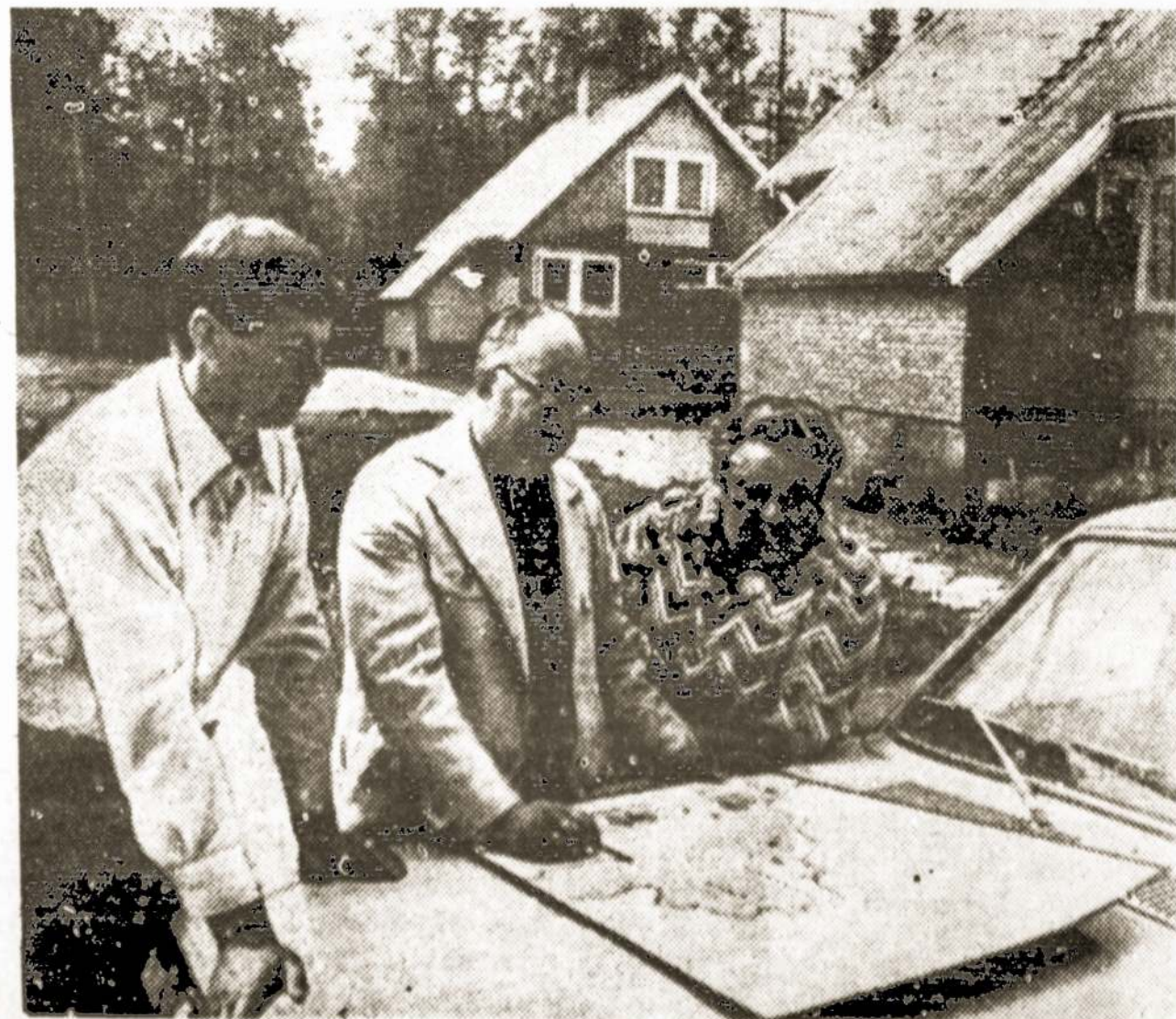
Iš Liepojos, kur vyko sąjunginis estradinės muzikos festivalis, skirtas VLKJS 60-mečiui, sugrįžo Panemunės kultūros namų liaudies vokalinis-instrumentinis ansamblis "Versmė."

Kauniečių saviveiklininkų kolektyvas šiame festivalyje iškovojo antrą vietą. Ansamblio solistė Birutė Petrikytė pripažinta šventės laureate. Specialiais prizais apdovanoti kolektyvo muzikantai.

Palangos pionieriams

Mergaitė—tarsi pašauta paukštė: nusvirusi galva, keliukai linksta. Ir tik rankos, kaip stygos ištemptos į viršų tiesiai į gyvenimą... Taip atrodo keturių metrų aukščio skulptūra, kurią dailininkė A. Vertulienė sukūrė fašistų sunaikintos Palangos pionierių stovyklos atminimui.

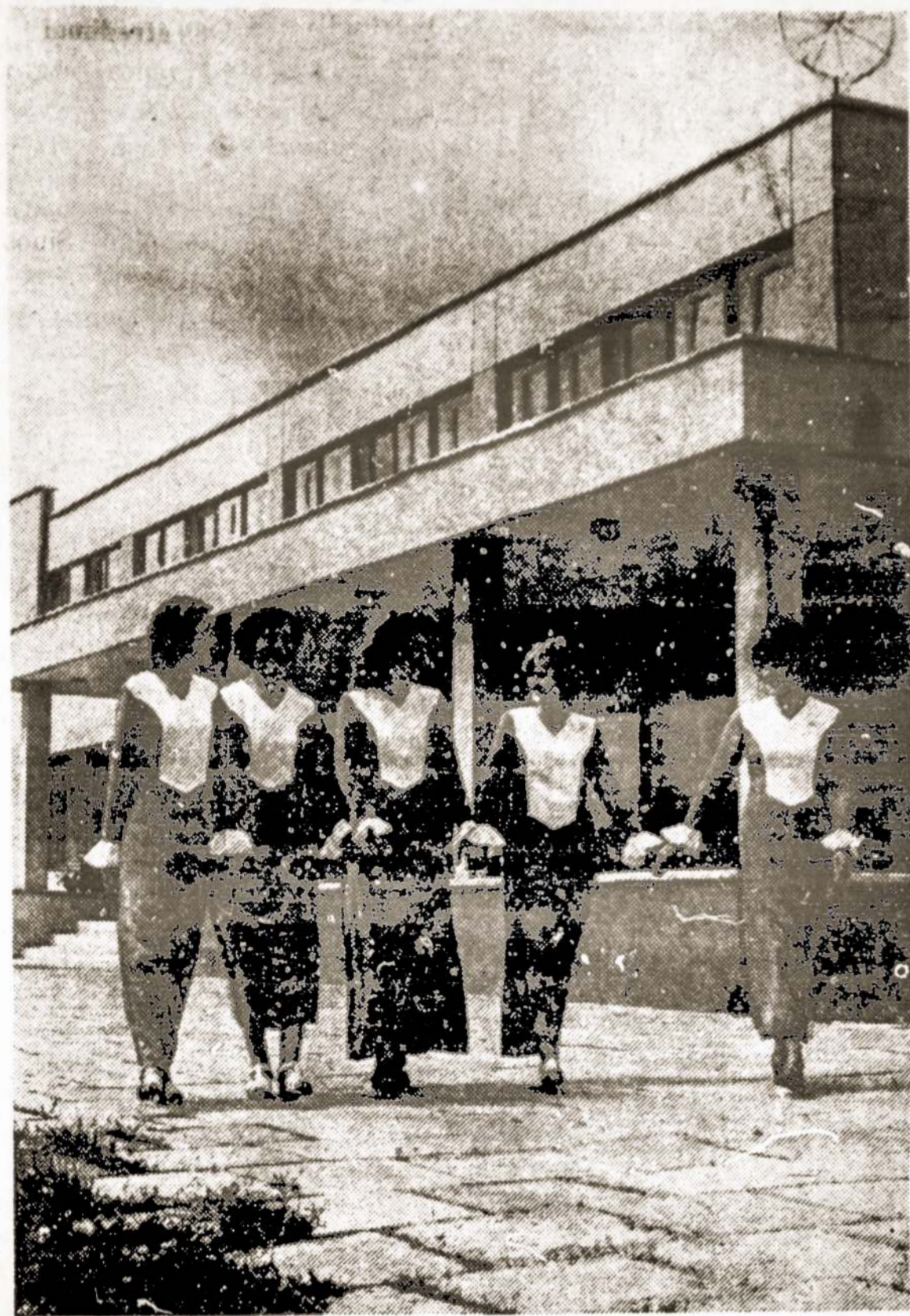
Tarptautinių vaikų metų proga A. Vertulienės skulptūra, atlieta iš bronzos, bus pastatyta Palangoje.

Molėtų rajono Čiulėnų kolūkyje dirba didelis būrys jaunų specialistų, kurie aukštosiose mokyklose ir technikuose mokėsi su ūkio stipendijomis. Jaunimui, grįžusiam į ūkį, sudarytos geros darbo ir buities sąlygos. Žemdirbiai gyvena naujoje alytiškių skydinių namų gyvenvietėje, jų vaikams ūkio lėšomis pastatytas darželis, aštuonmetė mokykla. Rūpinimasis jaunaisiais specialistais skatins juos gerai dirbti.

NUOTRAUKOJE: (iš kairės) kolūkio pirmininko pavaduotojas A. Nagėla, pirmininkas K. Rakauskas ir partinės organizacijos sekretorius vyriausiasis zootechnikas A. Mackelis svarsto naujų statybų projektą.

T. Zebrausko nuotr.

Alytaus rajono "Dainavos" kolūkis pasistatė puikius kultūros namus. Juose pasirodo savi saviveiklininkai, atvažiuoja koncertuoti respublikos meno meistrai. Ypač dažni svečiai—Vilniaus Jaunimo teatro aktoriai, kurie šefuoja "Dainavą" ir yra pasirašę su ūkiu bendradarbiavimo sutartį.

NUOTRAUKOJE: kolūkio moterų ansamblio dalyvės prie kultūros namų.
A. PALIONIO nuotr.

Baltijos perlas—Nida

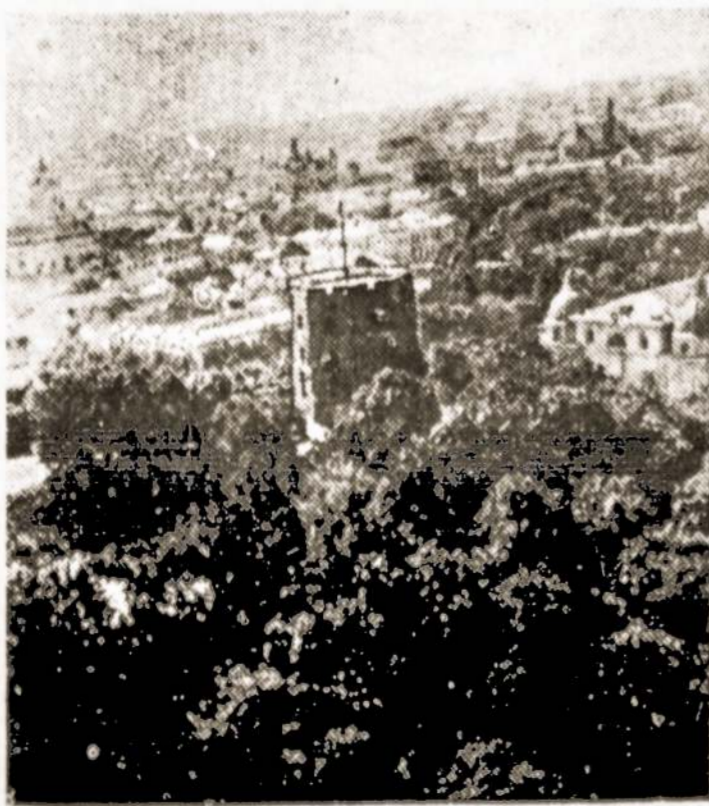
Kas atsimeina senąją Nidą, gražų kuršių žvejų kaimelį, ne iš karto nusteptu įvyksiais ten pasikeitims. Pro vešlios augmenijos žalią lapiją pamatai iš seno pažįstamus žvejų namus su nendrių arba čerčerių stogais. Tik pasivaikščiojęs po Nidą ir su ja nuodugnau susipažinęs, pastebėsi daug naujo. Žymėtina tai, kad ir nauji sanatorijų pastatai savo architektūra pritaikyti tipiškai Nidos senovei, jų stogai dengti raudonomis čerčėmis. Ir naujasis Neringos miesto vykdomojo komiteto pastatas savo raudonais mūrais irgi pritaikoma tradicinei Nidos architektūrai. Tik išstis naujų gyvenamųjų namų kvartalas savo balsais keturaukščiais namais įneša kai kurį disonansą.

Nida kartu su kitomis Neringos gyvenvietėmis—Juodkrante, Pervelka ir Preila—sudaro vieną Neringos miestą. Tas savotiškas respublikos priklausomybės miestas tęsiasi per 54 kilometrus nuo Smeltės ligi sienos su Kaliningrado sritimi. Savo ilgiu jis pralenkia daugelį didmiesčių, bet Neringos plotis vos 1-4 kilometrai, nuo Baltijos jūros ligi Kuršių marių. Žymiai praplėsta ir tinkamai įrengta Nidos priplauka su patalpomis keleiviams bei administracijai. Gana didelį plotą užimančiame ooste matyti daug dizelinių žvejų laivų bei motorlaivų ir jachtų.

Apsilankęs pas Neringos Liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto pirmininką Juozą Stankų, sužinojau, kad visos Neringos nuolatinių gyventojų yra apie 2,500, bet vasaros metu čia atsilanko apie

50 tūkstančių poilsiautojų, kurie pabūna pamainomis poilsio namuose po 12 arba 24 dienas. Savo poilsio namus arba sanatorijas yra iširengusios įvairios organizacijos bei gamyklos. Savo nariams poilsio namus stalo ir Rašytojų sąjunga. Buvusioje liuteronų bažnyčioje įrengtas muziejus, kurs dabar rekonstruojamas. Buvusiame žvejo namelyje veikia Žveju muziejelis. Nidos įžymybe yra garsaus vokiečių rašytojo Tomo Mano vasarnamis, kuriame veikia biblioteka ir išdėstyta ekspozicija apie tą rašytoją. Nidoje veikia vidurinė mokykla su 268 moksleiviais, o Juodkrantėje yra aštuonmetė mokykla.

Atvykau į Nidą dvylikai dienų, kurios jau baigiasi, ir rytoj jau grįžtame į Vilnių. **Justas Paleckis**
Nida
1979.VIII.9.

Liepos 13 d. sukako 35-eri metai, kai Tarybinė Armija, pergalingai triuškindama priešą, išvadavo Tarybų Lietuvos sostinę Vilnių iš fašistų vokiečių okupacijos.

M. Baranausko nuotr.

Vykdomas užsakymas

2 milijonai 300 tūkstančių rublių—už tokią sumą iki metų pabaigos "Vilniaus" baldų kombinato kolektyvas pagamins baldų Olimpiados-80 viešbučių kompleksui. Šį garbingą užsakymą vykdyti aktyviai padeda įmonės jaunimas. Vilniaus baldininkai dirba kokybiškai, pralenkdami laiką.

1980 metų olimpiadai

UTENA. Statybos treste žinoma A. Krupicko vadovaujama apdailos darbų brigada. Ji gerą atminimą paliko gausiose miesto statybose. Sparta ir aukšta kokybė—šios brigados devyžas. Utenos statybinin-

kai gavo garbingą užduotį—geriausią kolektyvą komandiruoti į Taliną ir ten su kitų respublikų pasiuntiniais statyti 1980 m. Olimpinių žaidynių regatos dalyviams viešbučių kompleksą. Į Taliną išvyko A. Krupicko brigada.

Vilniečio tarptautinė premija

VILNIUS. Prancūzijoje, Pitivero mieste įvyko tarptautinė paroda, kurioje dalyvavo žinomi mūsų fotomenininkai A. Macijauskas, A. Sutkus, V. Straukas.

A. Sutkui už nuotraukų seriją "Vasara kaime" paskirta antroji premija.

ŽINIOS IŠ DETROIT, MICH.

GERAS PIKNIKAS

Pažangių organizacijų spaudos piknikas po stogu įvyko Detroito Lietuvių klubo patalpose rugsėjo 23 d. Diena pasitaikė graži ir suvažiuo daug lietuvių. Pikniką priėmė ir tvarkė čia gimusieji lietuviai. Prie durų bilietus pardavė Lillian Gugas, vyriausia šeiminkė buvo Antoinette Garelis ir jai virtuvėje pagelbėjo Emma Rye, Alice Stacey, Ruth Gugas, Millie Vasaris, Stella Smith ir Ann Balchūnas. Dėl pikniko iškepė ir aukojo tortus Stella Smith, Ruth Gugas, Millie Vasaris, Alice Stacey ir Ann Balchūnas, burokų salad priėmė ir aukojo Pat Stunskas, makaronų salad priėmė Emma Rye, rūgščių agurkus priėmė ir aukojo Stella Smith, šviežius agurkus aukojo klubo baro patarnautoja Frances Televičienė, o pamidorus Millie Vasaris. Dėl virtuvės \$10 aukojo Adelė Klimavičienė.

Piknike buvo svečių iš kitų miestų. Iš Kanados buvo Stanley ir Emily Baltulis, Ivan ir Violet Soroka, George Kuodis, Sam Kunsaitis ir Jack Užunaris. Iš Lowell, Mass. buvo Antoinette Waitkunienės giminaitė Josephine Ruskey ir iš Seattle, Wash. buvo Amelia Karsokienė-Williams.

Visi dalyviai turėjo progos būti apdovanotais. Bilietus pardavė Kęstutis Garelis ir Al Stacey, o dovanas gavo Charles Mack (Maknavičius), Pat Stakvilienė ir Jim Umaras.

Piknike buvo ir programa, kurią pravedė Stefanija, nes pikniko pirmininkas Alfons Rye patarnavo už baro.

Piknike aukojo dėl "Laisves" ir "Vilnies." Jim ir Helen Umaras \$240.00, po \$100 Frank Yoshonis, Frank Ulinskas, Teofilė ir Stafanija Masis, po \$40 Charles Mack ir Windsorietis Jack Užunaris, po \$25 ALDL 52 kp. ir Moterų Pažangos Klubas, po \$20 windsorietis Sam Kunsaitis, Anna Daukus, Edward ir Adeline Cepaitis, Anna Dockus, Alfons ir Emma Rye, Walter ir Lillian Gugas, Servit ir Ruth Gugas \$15 windsorietis W. Savickas, po \$10 Pat Stakvilienė, E. Ramanauskas, Kęstutis ir Antoinette Garelis, \$5 windsorietis George Kuodis. Viso aukų surinkta \$860.00. Pridėjus prie šių aukų pietų ir laimėjimų pilną, pažangus laikraščiai "Laisvė" ir "Vilnis" iš Detroito susilauks gražią sumą pinigų. Taigi, piknikas po stogu buvo sėkmingas.

SERGA

Smarkiai susirgo ir randasi ligoninėje klubietis Alex Cotton. Bedirbant prie namų, jis gavo smūgį (stroke) kairiame šone. Jau mėnuo jis randasi Bi-County Community Hospital, Warren, Michigan. Būtų

gerai, kad nariai pasiųstų jam kortelę į namus: 6844 Varjo, Detroit, Mich. 48212, linkėdami jam greit pasveikti.

FILMAI

Servit ir Ruth Gugas šiemet birželio mėn. vadovavo LDS grupei į Tar. Lietuvą. Servitas susuko filmą ir ją parodys Detroito Lietuvių klubo patalpose sekmadienį lapkričio 11 d. tuojaus po LDS susirinkimo. LDS 21 kp. prirengs visiems pietus ir po pietų matysime tą filmą. Tikime, jog LDS nacionalinis prezidentas Servit Gugas parodys gražų filmą. Stenkimės ten būti.

MIRĖ

Rugsėjo 21 d. Mt. Carmel ligoninėje Detroito mirė Detroito Lietuvių klubo narys ir "Vilnies" skaitytojas Antanas Skaistys, sulaukęs 73 m. amžiaus. Antanas Skaistys dirbo apie namus ir staiga susirgo, buvo greit nuvežtas į ligoninę ir mirė. Jis su Servit ir Ruth Gugais buvo birželio mėn. nuvažiavęs į Tarybų Lietuvą. Jis labai džiaugėsi savo viešnagė ir rengėsi vėl važiuoti kitą metą, bet mirtis viską sulaukė. Velionis buvo pašarvotas pas Charles R. Step laidotuvių namuose ir palaidotas Parkview Cemetery rugsėjo 24 d. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Margaret Skaistys, dvi sesutes Ann Suveisdis ir Vera Cannis, du posūnius Edward Boitkus ir Richard Sparling, vieną podukrą Malvine King ir daug kitų giminių ir draugų Amerikoje ir Lietuvoje.

GIMTADIENIAI

Piknike po stogu sužinojome, kad piknike dalyvauja ir švenčia savo gimtadienius Alese Paulauskas ir Mary Norush. Visi dalyviai jas pasveikino ir sudainavo tinkamą dainą. Gaila, kad piknike nepasirodė klubietė Alice Sharka, kuri tą dieną irgi minėjo savo gimtadienį.

METINIS BANKETAS

Detroito Lietuvių Klubo metinis banketas įvyks sekmadienį, Spalio-October 28 d., 1 val. po pietų. Iš ryto 10 val. bus klubo mėnesinis susirinkimas, o tuojaus po susirinkimo metinis banketas. Nuolatinės šeiminkės jau kalba ir rengiasi patiekti skanius pietus, o visų palinksiminimui, mūsų muzikė Stella Smith prie piano ir jos vyras, klubo vice-pirmininkas John Smith,

su paveikslais pateiks dainų programą, kurioje visi galėsime dainuoti. Kaip ir visuomet, tikime jog metinis klubo banketas bus įspūdingas ir geras. Laukiame visų klubiečių, windsoriečių ir kitų apylinkės lietuvių.
Stefanija

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Laišką gavo Čikagos pažangiems lietuviams plačiai žinoma Mary Mihasonok, aktyvi visuomenės darbuotoja, nuolatinė laikraščio "Vilnius" rėmėja.

Miela teta Mary, rašau laišką iš Palangos, kur esu komandiruotas skaityti paskaitas. Ačiū Jums už laišką, už dėmesį man ir mano broliui Antanui, už nuosirdų norą padėti mums. Labai miela, kad Jūs rūpinatės mumis, rašote mums.

Mus remti, miela teta, nėra būtina. Mes nesame biedni. Mano tėvukas ir brolis, nors gyvena kaime, tačiau šeima turi nuosavą 3 kambarių namą, kuriame yra elektra ir dujos. Jie turi televizorių, šaldytuvą, skalbimo mašiną, tris dviračius, magnetofoną, dvi radijas. Jie augina kiaules, turi karvę, vištą. Yra daržas ir sodas, todėl turi savo bulvių, daržovių ir vaisių. Visi trys dirba. Tėvukas—kolūkiu sandėlyje prižiūri mašinas, brolis ir jo žmona yra mokytojai. Kas mėnesį jie gauna virš 300 rublių algos. Todėl jie gyvena gana gerai, nors išlaiko du vaikus.

O aš gyvenu dar geriau. Nors mano butas ne nuosavas, o komunalinis (valdiškas), bet nebrangus ir turi visus būtinus patogumus. Jis susideda iš dviejų kambarių, virtuvės ir vonios. Yra elektra, dujos, telefonas, centralinis šildymas. Nors butas nedidelis, bet jo su žmona mums užtenka, nes vaikų neturime. Mes turime visus reikalingus baldus ir daug knygų. Yra televizorius ir radijas. Be to, aš turiu akordeoną ir smuiką, nes moku jais groti nuo pat vaikystės. Turiu taip pat foto aparatą ir slaidų (skaidrių) rodyto aparatą. Skaidres ir foto nuotraukas aš darau pats. Visos nuotraukos, kurias Jūs gavote, teta Mary, yra mano padarytos. Šią vasarą aš atostogavau kaime ir dar padariau nuotraukų, todėl siunčiu ir Jums keletą. Kartu siunčiu ir Jums keletą. Kartu siunčiu ir Jums keletą. Kartu siunčiu ir Jums keletą.

Taigi mes gyvename normaliai. Lietuvoje dabar visi gerai gyvena. Nors nėra turtuolių, bet nėra ir vargšų. Išnyko prasti, sukrypę trobesiai. Visi turi maisto ir drabužių. Visas jaunimas pas mus mokosi. Nereikia taip sunkiai dirbti kaip seniau, nes net kaime darbus atlieka mašinos.

Ko mes norime ir ko mums trūksta? Ir brolis, ir aš ateityje planuojame pirkti po lengvą automobilį. Man reikėtų į kaimą dažniau nuvažiuoti, aplankyti savo artimuosius, ypač tėvuką, kurį aš labai myliu ir gerbiu. Nuo Vilniaus iki Pakašavo kaimo yra 120 kilometrų. Ten nuvykti reikia važiuoti trimis autobusais, o tai užima laiko. O broliui Antanui irgi reikia mašinos, nes jis su žmona kasdien turi važiuoti į Krokialaukio mokyklą, kuri yra už 13 kilometrų, o visuomeniniu transportu ten vykti taip nepatogu.

Merginos yra panašios į šaškes: ne kiekvienai pasiseka, bet kiekviena nori patekti į damas.

K. Prutkovas

Bailus draugas baisesnis už priešą, nes priešą saugaisi, o draugu pasitiki.

L. Tolstojus

Nors pas mus mašinų gamina nemažai, tačiau jų trūksta, nes yra labai daug norinčių jas pirkti. Jų visiems neužtenka, todėl susidaro eilės ir reikia laukti. Aš irgi stoviu eilėje mašinai gauti ir esu išmokęs vairuoti, turiu vairuotojo pažymėjimą. Be to, mašina (automobilis)—brangus daiktas. Pas mus ji kainuoja apie 7,000 rublių (Lada arba Žigulis). Pusę reikalingos sumos mašinai pirkti aš jau turiu susitaukęs, o tėvukas yra sutaukęs kelis tūkstančius broliui.

Tai dideli pinigai, ir juos sutauptyti nelengva. Todėl nei aš, teta Mary, nei brolis nedirštame iš Jūsų prašyti tokių dovanų, nes nežinome Jūsų galimybių ir iš viso nenorime Jūsų skriausti.

Aš tik aprašau padėtį, ko mums trūksta ir ką ateityje mes planuojame įsigyti. Bet tai nereiškia, kad Jūs turite čia mums padėti. Aš esu girdėjęs, kad giminės iš JAV atsiunčia į Lietuvą nupirktą taloną automobiliui. Bet mano nuomone, tokias dovanas gali pirkti ir siųsti tik pasiturintys amerikiečiai. O Jūs, teta Mary, buvotė paprastas darbo žmogus ir nesate turtuolė.

Baigiant laišką, aš noriu paklausti, teta Mary, vieno dalyko—kas Jus prižiūrės, kai būsite visai sena ir ar Jūs norėtumėte sugrįžti į Lietuvą?

Linkiu Jums viso gero.

Jūsų

(antros eilės) sūnėnas Vladas

MIRĖ PRANAS GUDYNAS

Pranas Gudynas

Šių metų rugsėjo 14 d. mirė vienas aktyviausių lietuvių tarybinės dailės tyrinėtojų ir populiariausių veikejas, TSKP narys, ilgametis Lietuvos TSR dailės muziejaus direktorius, Dailininkų sąjungos valdybos atsakingas sekretorius, dailininkas Pranas Gudynas.

P. Gudynas gimė 1919 metų gruodžio 27 d. Kaišiadorių rajone, Zasluiose. Baigęs Vilniaus dailės institutą, J. Vienožinskio studiją, pradėjo dirbti LTSR dailės muziejuje. Vėliau mokėsi Maskvos centrinės dailės kūrinių restauravimo dirbtuvėse, įgydamas tapybos restauruotojo specialybę. 1953 m. P. Gudynas paskiriamas LTSR dailės muziejaus direktoriumi.

Daug dėmesio P. Gudynas skyrė ir liaudies meno ugdymui. Jis buvo vienas iš liaudies meno draugijos organizatorių, o vėliau ir šios draugijos valdybos pirmininkas.

Prieš dešimt metų P. Gudynas su visąsąjungine turistų grupe plačiai pavažiavo ir po JAV. Čia užmezgė daug pažinčių su amerikiečiais dailininkais ir susipažino su jų darbais.

NEIŠGALVOTI SUSITIKIMAI

ALYVŲ ŽIEDAI

Būna metas, kai Lietuvoje žydi alyvos. Saulėta, šilta, graži diena. Net Vilniaus nepuošnus Tiltos skerstgatvis subūriavo žmones, daugiausia moteris ir vaikus, kurie išdykusiai krykštė. O viešnia stovėjo viena, laikė glėbelį žydinčių alyvų ir motiniškai braukė ranka per jų šakeles, lapus, žiedus.

Su ja nebuvau labiau pažįstamas. Vienas kitas jos pamatymas davė tik tą nedrąsą teisę prieiti, pasisveikinti, kažką pasakyti. Alyvos pakėlė galvoje mintį ir todėl paklausiau:

— Matyt, ir Australijoje dabar jos taip gražiai žydi?

— Australija neturi savo alyvų. Jos atvežtos. Po mano namų langais—iš Lietuvos. Per metus du kart žydi.

— Du kartus?—nusistebėjau.

— Vieną kartą žydi lyg sapnuotų. Vos-vos praskleidžia žiedelius ir tuojau užgęsta. Na, o kitąkart? Ak!—giliai atsiduso moteris.—Jos tokios nuostabios, taip labai apipiltos žiedais!... Šitoks jų puošnus žydėjimas sutampa su alyvų žiedais Lietuvoje.

Moteris vėl ir vėl švelniai glostė alyvų puokštę, nubudindama mannyje tą šilumą, kuri pakyla iš širdies. Iš kur tiek daug šilumos,

tokiame mažičiame daiktelyje? Dabar aš negalėčiau tiksliau pasakyti, kaip atrodžiusi Australijos lietuvi. Neprisimenu, kokie auskarai svėrėsi nuo ausų, koks žiedas ar žiedai puošė jos rankų pirštus, kokį peruką kėlė galva. Visi papuošalai išnyko, lyg jų nebūtų buvę. O alyvos, suguldytos glėbyje, o ranka, jas motiniškai glostanti, išliko ir jaudina, verčia prisiminti ir mąstyti apie ištikimybę. Tuomet moteriai pasakiau:

— Dėkui. Jūs mane labai pradžugino.

Buvo miela žinoti, kad lietuviškų alyvų medžio nepavergė Australijos šiluma, jos aukštas, karštas dangus. Medis liko ištikimas savo prigimčiai ir, apsipylęs save žiedais, lyg kalba—garsiai, jausmingai, išdidžiai:—ei, sesės, ei mielosios Lietuvoje, aš prisimenu jus, prisimenu savo kraštą ir savo žydėjimo metą. O moteris gal žiūri, gėrisi juo, irgi prisimena ir liūdi.

— Dabar pavasaris Lietuvoje,—sako ji.

Gal todėl prisiskynė čia alyvų, kad gimtojo krašto pavasarį paglostytų, panešiotų gimtosios žemės keliais. Aš gi papildinęs meilę ir pagarbą lietuviškoms alyvoms karštai šnibždu:

— Ačiū tau, alyvų medi, kad išlieki nenugalėtas, kad gausius žiedus sukrauni ir išskleidi pavasario tėvynėje metu.

Pranas Karlonas

KLESTĖK, MANO GIMTASIS KRAŠTE!

Šių metų rugpjūčio 16 d. aš jau septintą kartą po savo kojų pajutau gimtojo krašto žemę, kuomet išlipau iš lėktuvo Vilniaus aerodrome. Ši diena man turėjo jubiliejinę reikšmę. 1959 metais, tai yra prieš 20 m. pirmą kartą aplankiau Tarybų Lietuvą ir pajutau malonų alsavimą savo krūtinėje.

Kokia nauda ir koks tokių dažnų mano kelionių tikslas? Į tai man norisi štai ką atsakyti.

Visų pirma, esu kaimo vaikas, gimęs tipiškame lietuviškame Suvalkijos kaime. Ten augau, brenčiau, sėmiau liaudiškos išminties, darbštumo, išmintingumo, pagarbos ir jautrumo kiekvienam paprastam darbo žmogui. Nors gyvenimo kelias mane toli išvedė iš gimtojo krašto, tačiau visa tai liko širdyje. Kartais net nuostabu, kad dabar po tiek metų, aš dažnai savo vaizduotėje vaikštau jaunystės takais. Už tai, kiekviena mano kelionė teikia man daugybę prisiminimų ir naujų išpūdžių. Kiekvienoje iš jų atrandi daug naujų nematytų vaizdų. Po to, vėl gimsta naujas troškimas, noras pažvelgti dar toliau už horizonto ir negalvoju, kad ši kelionė gali būti paskutinė...

Susitikimai su seserimis, broliais, jų vaikais, anūkais ir proanūkais vis darosi išpūdingesni. Taipgi su buvusiais kaimynais ir keliais pažįstamais iš jaunų dienų darosi ne tik malonūs, bet aiškiai rodantys, kad gyvenimas jiems padėjo išspręsti visas problemas, dėl kurių mes savo gyvenime daug kentėjome, bet kartu supratome, kas reikia daryti. Kai matai, kad jie gyvena nauju ir aukšto lygio gyvenimu, jauti didelį moralinį pasitenkinimą, o tas ir kompensuoja kelionės išlaidas ir visus nuovargius.

Antra, kiekviena mano kelionė yra tarsi vis naujas puslapis šio krašto 20-ties metų istorijoje. Pirmosios viešnagės metu man teko važinėti po visą respubliką. Mano vaizduotėje dar ir šiandien gyvi prisiminimai, kaip išdeginti ir sugriauti miestai karo audrų ir hitlerinių okupantų nualintas kraštas. Per dvidešimt metų žmonės taip atsistatė, kad net atpažinti negalima.

Apie jo suklestėjimą ir pasisekimus aš čia nebandysiu kalbėti ir įrodinėti skaičiais bei nuosimčiais, nes apie tai plačiai kalbama ir rašoma. Tik tiek noriu pasakyti, kad kur tik eini ar važiuoji, visur matai išaugusius miestus su daugybe naujų pastatų, daugybę naujų modernių įmonių ir fabriukų, mokslo įstaigų. Visur puikūs vaizdai, išpūdingi kolūkinio kaimo pasikeitimai.

Bekalbant apie šių dienų gimtojo krašto didingą pasikeitimą, negaliu neprisiminti savo vaikystės, kaip mūsų tėvai ir mes savo jaunystėje kentėme carinės priespaudos jungą ir žandarų žiaurumą. Šiandien tas viskas dinga. Kur tik eini, matai, kaip to krašto žmonių gyvenimas pasikeitė iš pat pamatų. Koks dabar mielas ir brangus mano gimtasis kraštas Tarybų Lietuva!

Dabar mūsų senojoje Tėvynėje naujas gyvenimas, mūsų broliai ir sesutės bei jų šeimos gyvenimu patenkinti, ju vaikai eina aukštus mokslus... inžinieriai, agronomai, gydytojai, mokytojai, imonių vedėjai ir taip toliau: Lietuva, gyvuok, klestėk ir rodyk pavyzdį viso pasaulio darbo žmogui.

J. Smalenskas
Miami, Fla.

ATVYKSTA TURISTINĖ GRUPĖ IŠ LIETUVOS!

Vilnius, spalio 18

DAUG MIELŲ SVEČIŲ BUVO "VILNIES" PIKNIKE

Rugsėjo 23 d. visų taip lauktas laikraščio "Vilnis" piknikas po stogu susilaukė daug svečių, matėsi nemažai iš Tarybų Lietuvos. Nemažas skaičius buvo tų, kurie rugpjūčio 26 d. grįžo iš šaunios viešnagės iš gimtosios žemės Lietuvos. Tad visur girdėjosi draugiški pokalbiai ir pasidalinimas išpučiais.

Dalyviai buvo filmuojami, taipgi grupėmis. Šis užkorduotas filme piknikas ilgai nebus užmirštas. Be to, jo dalyviai matys ir T. Lietuvos žmonės, kuomet Lietuvos Kino Studijos režisoriaus Robertas Verba ir jo žmona Laima Pangonytė-Verbienė grįš į Lietuvą ir juos parodys.

Abu Verbai labai rūpestingai filmavo svečius ir kai kurių kalbas įrašė. Gaila, kad jie neilgai svečiavosi su mumis ir ne visi turėjo progos jiems papasakoti apie veiklą pažangos labui per pusšimtį metų.

Labai smagu buvo sušikiti Alma Giriene (Sirijos Giros žmona). Gaila, kad mažai teko su ja pasikalbėti.

Kadangi filminkai pažadėjo tuojau televizijoje parodyti dalį įsuktų filmų, tai teko programą pradėti kiek anksčiau, negu paprastai pradedama.

"Vilnies" vietos žinių ir korespondencijų vedėja Julija Marazienė paprašė dalyvių dėmesio ir paaiškino, kad pradėsime programą 3-čią v. p. p. Pirmiausiai ji pristatė "Vilnies" redakcijos narį S. J. Jokubką pasveikinti dalyvius. Jokubka, pasveikinęs svečius ir padėkojęs už skaitlingą atsilankymą, pasakė, kad turime svečių, kurie plačiau palies svarbius klausimus, o jis kalbės po svečių kalbų.

Antrasis kalbėtojas—iš Washingtono Tarybų Sąjungos Ambasados antrasis sekretorius-konsulas Edmundas Juškys. Jis pasveikino dalyvius ir perdavė T. Lietuvos liaudies linkėjimus, plačiai nušvietė šiu dienų padėtį Lietuvoje, padarytus atsiekimus, mokslė, technikoje, sveikatos srityje ir dedamas pastangas, kad Lietuvos jaunimas ir aplamai gyventojai, ne tik gautų pradinį mokslą, bet kad visi baigtų gimnazijas ir aukštąjį mokslą. Be to, jis nurodė, kad tarpe Amerikos ir Tarybų Sąjungos yra draugiški ryšiai ir nesikiša į vieni kitų vidaus politiką bei tvarką.

Jis sveikino visus dalyvius ir priminė, kad kurie tikrai nori savo akimis pamatyti dabartinę Lietuvos žmonių gyvenimą, nuvyktų patys ir pamatyti, kaip ten dabar žmonės gyvena ir kaip kuria naują gražų socialistinį gyvenimą. Konsului baigus kalbą, dalyviai negalėjo jam aplovismentų. Taipgi buvo pristatyta konsulo žmona Juškienė, kurios profesija yra mokytoja. Ji gražiai nušvietė, kaip Lietuvoje mokomi vaikai ir kaip auklėjamas jaunimas.

Pirmininkė pakvietė tarti žodį ir kino režisoriaus Robertą ir Laimą Verbas. Jie abu kalbėjo apie kino filmų ir aplamai menininkų darbų.

Po įdomių svečių kalbų redaktorius S. J. Jokubka lietė laikraščio "Vilnis" reikalus. Jis nurodė, kad laikraščio išlaikymas kelis kartus pabrangės, o rinkėjų skaičius sumažėjo, nes daugelis jų iškeliavo amžino poilsio. Jis sakė, kad ku-

riems tikrai rūpi laikraščio ateitis ir kurie nori, kad jis dar ilgai lankytojų namus, kad parodytų širdį laikraščio išlaikymui, remtų kiek kas galite. Jam baigus, "Vilniai" per trumpą laiką sudėta virš penkių šimtų dolerių.

Stebint pikniko dalyvius, jauti, kad jie tikrai trokšta, kad juos dar ilgai "Vilnis" lankytojų ir teiktų svarbias politines, taipgi iš jų veiklos bei gyvenimo, žinias.

Pasibaigus programai, buvo dovanų padalinimas, tai yra išbandytas "laimės šaltinis." Pirmoji dovana atiteko S. Thomas, New York, N. Y.; 2) A. Bernat, Los Angeles, Cal.; 3) Millie Kancerienei, Chicago, Ill.; 4) Barbara Lapp, Chicago ir 5) K. Siubeikienei, Chicago, Ill.

Dovanas išdalinus, buvo rodomas kino filmas, kurį susuko Verbos šiame piknike. Visi galėjo filme pamatyti save. Svečiai sakė, kad pasistengs ją parodyti Lietuvos kino filmų žiūrovams.

Pasibaigus programai, dar ilgai svečiai nesiskirstė ir tęsė draugiškus pokalbius su svečiais bei vietiniais draugais.

Trumpai pasakius, šis piknikas po stogu ilgai bus prisimenamas.

Pikniko Dalyvė

APŠVIETOS DRAUGIJOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Siuomi prašau Apšvietos Draugijos narius atsilankyti į susirinkimą, kuris įvyks spalio 20 d., 2 val. popiet, "Vilnies" salėje. Reikalas svarbus ir negalima atidėlioti. Turime daug svarbių klausimų "Vilnies" namo reikale. Jau senokai beturėjome pasitarimą. Taipgi daugelis narių yra atsilikę duoklių mokėjime.

Prašau padėti visus kitus reikalus į šalį ir būtinai pasistengti dalyvauti šiame svarbiame susirinkime. Atsilankę sužinosite jo svarbą.

Apšvietos Draugijos valdyba

LDS 2-ros apskrities kuopų atstovų konferencija

Prašau LDS 2-ros apskrities kuopų valdybų išrinkti delegatus į būsiančią LDS 2-ros apskrities kuopų atstovų konferenciją, kuri įvyks spalio 28 d. 10:30 val. ryto "Vilnies" salėje, 3116 So. Halsted St., Chicagoje. Renkama vienas delegatas nuo 10 gerame stovyje esančių narių.

Svarbu visiems išrinktiems delegatams dalyvauti ir rūpestingai apsvarstyti LDS reikalus. Visi žinome, kad ateinančiais metais bus jubiliejinis LDS seimas ir bus išleista 50 veiklos paminėjimo žurnalas. Svarbu, kad visos kuopos prie to svarbaus reikalo prisidėtų ir rūpestingai tą klausimą apsvarstytų. Taipgi svarbu padirbėti naujų narių įrašymui.

Manau, kad laikas aptarti ir apskrities komiteto veiklą ir išklausti raportus, ką šiais metais apskritis atliko.

Pasitikiu, kad visos kuopos prisistatys pilną skaičių delegatų, o jei to nebus galima padaryti, tai pasistengs dalyvauti ir atstovauti kuopų valdybos. Lauksime skaitlingos delegacijos.

Apskr. koresp. J. M-nė

K. KAROSIENĖ RAŠO

Gavome malonų laiškutį nuo drg. Ksaveros Karosienės iš Vilniaus. Ji sako, kad Vilniaus Vinco Kapsuko universiteto 400 metų sukakties iškilmingas paminėjimas niekuomet neišdils iš jos atminties. Apgailestavo, kad oras buvęs nepalankus, bet tas nesumenkino didingo minėjimo.

Ksavera apgailestauja, kad grįždama negalėsianti sustoti Čikagoje ir gyvu žodžiu minėjimo atpasakoti.

Julija M.

DĖKUI UŽ TALKĄ

Rugsėjo 23 d. įvyko sėkmingas "Vilnies" piknikas po stogu. Norime padėkoti draugams ir draugėms, kurie dirbo piknike: šeimininkėms U. Juodaitienei, A. Vaitkienei, A. Paulikienei, M. Kancerienei, dirbusioms prie kasos Isabelle Peters ir Nellie De Schaaf, patarnavusiems prie gėrimų Jonui Copin ir Jonui Feizai ir visiems kitiems, kurie pardavė bilietus, filmininkams, kalbėtojams ir visiems dalyviams bei parėmusiems laikraščio reikalus. Tik turint tokios talkos, galima tinkamai priimti svečius.

Rengimo komisija

GRAŽI PARAMA LAIKRAŠČIUI

Gavome laiškutį nuo profesoriaus B. Kubiliaus ir jame \$255 čekį. Jis rašo, kad paskubomis pasistengė aplankyti Hot Springs, Ark. pažangius lietuvius ir sukelti "Vilniai" paramos. Prie to reikalo prisidėjo: B. F. ir M. Kubiliai \$85; Chas. Cook \$50; Peter Senkus \$50; N. S. Gavcus \$25; J. J. Žiūriai \$20; K. Ziemis \$10, E. Barškietis \$5; Pete Stasiukaitis \$5.

Nuoširdus dėkui visiems taip gražiai parėmusiems laikraštį "Vilnis," taipgi dėkui prof. Kubiliui.

"Vilnies" Adm.

Nepamiršo paremti laikraščio

"Vilnies" piknike sutikau drg. Antaniną Ružinskiene ir jos sūnų. Ji buvo puikiai nusiteikusi. Sakė dėka sūnaus, ji turinti progos pasimatyti su kilnios idėjos draugais. Prisiminė ir pažangaus judėjimo seną veteraną Domininką Rymšą, kuris prieš mirtį įteikė jai šimtinę, kad po jo mirties įteiktų "Vilniai," ką ji ir padarė. Be to, reišė padėką Juozui Budriui, kad jis nepamiršo savo draugo mirties metinių progą.

Prie draugiško pokalbio ji įteikė man \$40 ir paskirstė taip: \$15 "Vilniai" paramos, \$15 už M. Valovičienės prenumeratą Mažeikiuose ir \$10 už savo prenumeratą.

Sinagu buvo su ja pasikalbėti. Nuoširdus dėkui už pokalbį ir "Vilnies" parėmimą.

Julija M.

PADALINO BRANGIĄ DOVANĄ

Gavome labai malonų laiškutį nuo drg. Antano H. Pagiegala iš Johnson City, N. Y., kurį talpinsime kaip parašytas:

"Mielai Draugai,

Įdedu į laišką čekį sumoje \$42.50 c., tai bus dovana "Vilniai."

Mano draugai, noredami mane pagerbti ir pasveikinti mano 85-to gimtadienio progą, įteikė man dovaną \$85. Aš juos padovanoju mūsų mieliems laikraščiams, būtent: laikraščiu "Vilnis" \$42.50 ir tiek pat laikraščiu "Laisvei."

Geriausi linkėjimai,

Anthony Pagiegala
Johnson City, N. Y."

Perspėk kvailą—jis tavęs nekės,
perspėk išmintingą—jis tave mylės.
Persų patarlė

Paramos "Vilnies" \$20,000 fondui

Po \$100.00 Albertina Jakienė, Antanas Andryauskas, S. B. Karosiene, San Leandro, Cal. (pagerbti atminimą mirusio Prano Simono Balčiūno), Mary Michasonok; **\$85.00** Jono Strich, Kenosha, Wis., 85-to gimtadienio progą; **Po \$50.00:** Millie Kancere, Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija, F. Makaravičius, Sheboygan, Wis., F. Ulinskas, Detroit, Mich., J.-K. Sisevičiai, Draugas, **\$44.50** J. Wojciek, Binghamton, N. Y., gimtadienio progą, **\$34.20** Toronto LLD Draugija, **\$30.00** F. Kontenis, Rochester, N. Y. **Po \$25.00** Joe Koll, Phoenix, Ariz., S. Kuzmickas, St. Petersburg, Fla., P. Blička, Canby, Ore., W.-J. Dorinai, San Diego, Cal., **po \$20.00** Mary Urban, Union City, Mich., F.-H. Mankauskai, Miami, Fla., W.-B. Keršuliai, Brooklyn, N. Y., M. Kvetkas, No. Miami Beach, Fla., K. Auches, Paramus, N. J., W. Pozer, Folsom, Pa., F. J. Kontenis, Rochester, N. Y., M. De Vos, Baltimore, Md., A. Wardo, Detroit, Mich., A. Yonik, Kingston, N. Y., A. Wellus, Binghamton, N. Y., A. Ignotas, Phoenix, Ariz., A. Naruševičius,

Worcester, Mass., A. Slopik, Easton, Pa., A. Dilkus, Hobart, Ind., M. Dine, Royalton, Ill., M. Senko, Glenwood, Ill., J. T. Zawadowsky, A. Harbin, A. Pauliukas, Dan Kent, J. Balčaitis, V. Pavilionis, K. Stukus, V. Žilinskas, V. Walters, P. Malinauskas, J. Copin, Chicago, Ill., J. Feiza, Cicero, Ill., S. Zolpe, Villa Park, Ill., S. Lawatsch, Sterling Heights, Mich., **po \$8.00** J. Urbikas, Chicago, Wm. Kulik, Tillson, N. Y.; **po \$7.00** J.-A. Shatkai, Peoria, Ill., Anonymous; **po \$5.00** M. Petkūnas, Worcester, Mass., G. Stanley, Warren, N. J., M. Pechura, Middlefield, Oh., V. Preikša, Delavan, Wis., Z. Baker, Miami Beach, Fla., M. Sametis, Haverhill, Mass., Mary Martuz, Racine, Wis., G. Gendrich, Gulfport, Fla., H. Pagiegala, Johnson City, N. Y., S. Gustainis, East Chicago, Ind., F. Yohonis, Dearborn, Mich., K. Danisevich, Waterbury, Ct., C. Cook, Hot Springs, Ark., Bunkus, V., St. Petersburg, Fla., A.-W. Balis, Antigo, Wis., V. Kirvela, Lincoln Park, Mich., A. Globick, Wilkes Barre, Pa., A. Gerdus, Villa Park, Ill., P. Duda, So. Bend, Ind., N. Riemer, Delavan, Wis.; **Chicago, Ill., K. Subeika, A. Paskier, L. Matuz, E. Balčiūnienė, F. Grina, Monica Lucas, N. DeSchaaf, A. Pauliukas, Fr. Jankus, M. Leppa, A. Mickus, H. Pajunas, M. Bagdonas, M. Nečiunas; \$3.75** P. Zline, Sun City, Cal.; **\$1.25** J. Gittzus. **Viso dabar gauta: \$1,846.70.**

ŠI SEKMADIENĮ KULTŪRIEČIŲ ŽAIDIMŲ POPIETĖ

Gerokas laikas neturėjome žaidimų popietės ir esame išsiilgę draugiškų renginių. Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija ruošiasi tą trūkumą užpildyti. Ši sekmadienį, spalio 21 d., 12 val. dieną "Vilnius" salėje, 3116 So. Halsted St., rengia žaidimų popietę. Pietūs bus paruošti ir tiekiami 12 val., o žaidimus pradėsime lygiai 1 val. po pietų.

Rengimo komitetas jau parūpino gana daug ir vertingų prizų, kurie bus teikiami gabiesiems žaidėjams. Bus skanūs pietūs su įvairiais prieskoniais. Nemažai maisto pagamins pačios kultūrietės namuose ir pavaišins svečius.

Kultūrietės visuomet rūpestingai ir apdairiai priima svečius ir juos gražiai pavaišina, jos tai padarys ir šį kartą. Svarbu, kad kuo daugiau svečių atsilankytų.

Lauksime svečių iš visos plačios Čikagos ir jos apylinkės.

Rengimo komisija

PAREMĖ "VILNIŲ" IR "LAISVĖ"

Drg. Anelė Dočkienė, priėjusi prie manęs "Vilnius" piknike, pasakė, kad mažai beliko Cicerioje pažangių lietuvių ir jai dirbti "Vilnius" vajuje jau neįmanoma, nes kojos nenori tarnauti, tai norinti man padėti vajuos darbe. Įteikė man \$50 ir juos paskirstė sekamai: "Vilniai" paramos \$15, už Arvydo Stanbergo prenumeratą \$15, kuris gyvena Joniškėje, o likę \$20 tai "Laisvei" už prenumeratą ir paramos.

Esu dėkinga drg. Dočkienei už talką, taipgi už nepamiršimą paremti pažangios spaudos.

Tą pačią progą noriu priminti, kad drg. Ona Masienė įteikė \$20 ir prašė perduoti laikraščiu "Vilnis." Ji esanti dėkinga laikraščiu už talpinimą jautrių aprašymų apie jos dėdės Baltraus Kirstuko laidotuves Lietuvoje.

Smagu, kad nepamiršta spaudos reikalų.

J. M-nė

ATVYKSTA TURISTINĖ GRUPĖ IŠ LIETUVOS

Svečių priėmimas vyks "Vilnius" salėje, spalio (October) 23 d. 6 v. vakare. Įžanga — auka \$10. Kviečiame visus dalyvauti.

"V". Direktoriai

ČIKAGIEČIAI IŠKILMINGAI PASITIKO POPIEŽIŲ

Kaip kitų didmiesčių, taip ir Čikagos gyventojai skaitlingai ir iškilmingai pasitiko popiežių Joną Povilą II-jį. Jis į Čikagą atvyko spalio 5 d. vakare. Lenkai paradažo didžiudamiesi, kad jų tautietis išrinktas popiežiaus pareigoms.

EX MAINIERIŲ KLUBO ŽINIOS

Rugsėjo 15 d. įvyko Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas. Prieš susirinkimą buvo pasivašinta. Po to klubo pirmininkas Jonas Copin atidarė ir pravedė susirinkimą. Viena minute ir tyloje pagerbti mirę nariai: Jonas Marquardt ir Petras Puišys.

Kadangi praeitame susirinkime išrinkta sekretorė Marquardt dėl silpnos sveikatos neatsilankė, tai jos vietoje išrinktas Jonas Feiza.

Perskaitytas praeito susirinkimo protokolas.

Iždininkė ir fin. sekretorė F. Jordan davė finansinį raportą, kuris buvo priimtas. Ji taipgi padėjo šeimininkėms, kurios paruošė maistą pasivašininimui, taipgi už atneštas dovanas "laimės šuliniui."

Skaitytas laiškas nuo drg. F. Dauderienės dukros iš Ludington, Mich. ir priimtas, taipgi dovana klubui \$1. Skaitytas Mortulės Marquardt padėkos laiškas už gėles, laidojant jos vyrą ir kitas paslaugas.

Finansų sekretorė priminė, kad yra narių dar neužsimokėjusių duoklių už šiuos metus ir net už praėjusius. Jei nori pasilikti nariais, turi visi sekančiame susirinkime pasimokėti, kitaip nustos nario teisių.

Nutarta pasiųsti laiškui sergantiesiems nariams, būtent F. Dauderienei ir Antanui Černauskui, linkint jiems greito pasveikimo.

Jonas Feiza ir Jonas Copin atpašakoję savo įspūdžius lankantis T. Lietuvoje. Jie ten apsilankė pirmą kartą ir labai esą patenkinti savo vizitu. Jiedu grožėjosi tėvų žemės gamta ir visa aplinka.

Sekantis Ex Mainierių klubo narių susirinkimas bus lapkričio 17 d., 12 val. dieną "Vilnius" salėje. Prašome visų narių atsilankyti, o ypatingai tų, kurie atsilikę duoklių mokėjimu. Ateikite ir pasimokėkite.

Sekr. John Feiza

MIRĖ LIETUVIAI

Spalio 1 d. mirė Edvardas Juškevičius, sulaukęs 75 m. a. Gimė Lietuvoje, Tauragės rajone. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Spalio 1 d. mirė Charles J. Girdauskas 70 metų amžiaus. Gimė Chicago, Ill.

SAN FRANCISCO, CAL.

MIRUS

Pranui Balčiūnui

Reiškiu nuoširdžią ir gilia užuojautą velionio podukrai Ksaverai Karosienei ir jos šeimai.

ALICE JONIKIENĖ

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

oficialiai praneša savo gausiems klientams, kad siuntimas

MUITU APMOKĖTŲ DOVANINIŲ SIUNTINIŲ

giminėms Lietuvoje ir SSSR tęsiamas ir toliau kaip buvo per pastaruosius 50 metų.

KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.

GAVĖJAI NIEKO NEMOKA.

Siunčiant DOVANAS-SIUNTINIUS SAVO GIMINĖMS yra geriausias kelias suteikti jiems džiaugsmo.

Siuntiniai priimami šioje įstaigoje ir skyriuose:

Globe Parcel Service, Inc.

CENTRINĖ ĮSTAIGA:

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215-925-3455

Atidaryta kasdieną nuo 9 A. M.-4:30 P. M.
Šeštadieniais: 10:00 A. M.-1 P. M.

BALTIMORE, MD. 21224, 3206 Eastern Ave.	(301) 342-2374
CHICAGO, ILL. 60632, 4059 Archer Ave.	(312) 927-5980
CLEVELAND, OHIO 44109, 3491 West 25th Street	(216) 741-8082
DETROIT, MICH. 48210, 6720 Michigan Ave.	(313) 894-5350
HAMTRAMCK, MICH. 48212, 11415 Jos Campau Ave.	(313) 365-6350
LOS ANGELES, CA. 90026, 2841 Sunset Blvd.	(213) 413-0177
MINNEAPOLIS, MINN. 55418, 2422 Central Ave. N. E.	(612) 788-2545
NEW BRITAIN, CONN. 06052, 97 Shuttle Meadow Ave.	(203) 224-0829
NEW YORK, N. Y. 10003, 75 East 7th Street	(212) 674-3930
CLEVELAND, OHIO 44134, 5432 State Road	(216) 749-3033
PHILADELPHIA, PA. 19123, 1013 N. Marshall Street	(215) 925-8878
ROCHESTER, N. Y. 14621, 681-683 Hudson Ave.	(716) 544-2151
SAN FRANCISCO, CA. 94122, 1234 Ninth Ave.	(415) 564-7981
SEATTLE, WASH. 98125, 11551 6th Place N. E.	(206) 363-5556
SOUTH RIVER, N. J. 08882, 168 Whitehead Ave.	(201) 257-2113
WORCESTER, MASS. 01605, 82 Harrison Ave.	(617) 798-3347
WHEATRIDGE, COL. 80033, 4330 Quay Street	(303) 422-4330
SYRACUSE, N. Y. 13204, 318 S. Wilbur Ave.	(315) 476-6958
NEW YORK, N. Y. 10003, 101 First Ave.	(212) 982-7864
CHICAGO, ILL. 60622, 2242 N. Chicago Ave.	(312) 235-7788
TRENTON, N. J. 08610, 477 Jeremiah Ave.	(609) 392-2455
HOLLYWOOD, FL. 33024, 1430 N. 65th Way	(305) 962-0152